

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

Васюк О. В., Гончарук О.М.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з дисципліни

«ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

для підготовки фахівців за ОПІ 015 «Професійна освіта»

**(015.37 “Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології”)**

КИЇВ-2023

УДК 37.013.74

ББК 74.58.Я7

В. 19

Рекомендовано до друку вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №11 від 07.06.2023 р.).

Рецензенти:

Канішевська Л. В., доктор педагогічних наук, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Кучай О. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Васюк О. В., Гончарук О. М. Методичні рекомендації з дисципліни «Порівняльна педагогіка» для підготовки фахівців за ОПП 015 «Професійна освіта» (015.37 “Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології”). Київ: Видавець ФОП Ямчинський О. В. Виготовлювач ТОВ “ЦП “Компринт”, 2023. 136 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено зміст лекцій із дисципліни «Порівняльна педагогіка», запитання і завдання до практичних занять, літературу для підготовки до них та тестові завдання для самоперевірки.

Методичні рекомендації розраховані на студентів, які навчаються за ОПП 015 «Професійна освіта» (015.37 “Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології”).

УДК: 37.013.74

© Васюк О. В., 2023,

Гончарук О. М.

© НУБіП

України

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 Опис навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка»	8
2 Програма та структура навчальної дисципліни	9
3 Практичні заняття	14
4 Тести для самоконтролю	57
5 Питання для підготовки до іспиту	132

ПЕРЕДМОВА

У “Стратегії розвитку освіти в Україні на 2021–2031 роки» наголошується, що: “місія вищої освіти – забезпечення сталого інноваційного розвитку України через підготовку висококваліфікованих фахівців, створення та поширення знань, формування інтелектуального, соціального та духовного капіталу суспільства, готового до викликів майбутнього”.

Отже, в умовах розбудови національної системи освіти та її інтеграції в європейський і світовий освітньо-виховний простір актуальним є аналіз стану й тенденцій розвитку освіти у світі в цілому, та в Україні зокрема. Порівняння результатів таких досліджень дозволить визначити проблеми та пріоритетні напрями модернізації системи освіти. Серед головних проблем сьогодення можна виокремити ті, що пов’язані з якістю освіти, формування єдиної європейської нормативної бази освіти, яка ґрунтується на загальних підходах і принципах.

Інтеграційні процеси вимагають також вирішення питань, пов’язаних із важливістю теоретичного осмислення тенденцій розвитку педагогічної науки і освіти як факторів, їхнього визначення; поповнення вітчизняної теорії і практики новими підходами та ідеями, що забезпечують підготовку особистості до умов життя в XXI ст. Помітною рисою сучасності є поява в освітянській галузі в контексті глобалізаційних процесів нових проблем, вирішення яких корелює з застосуванням наявного й постійно оновлюваного методологічного складника педагогічної науки.

Вказані та інші проблеми постійно знаходяться в центрі уваги вітчизняної компаративістики. Зокрема, значна роль відводиться духовному формуванню особистості, гуманізації освітнього процесу,

важливим складником якого є особистісно-розвивальна взаємодія вчителя й учня, викладача та здобувача вищої освіти та тощо.

Метою освітнього компонента «Порівняльна педагогіка» є формування навичок порівняльного аналізу основних концепцій зарубіжної та вітчизняної освіти; загальнокультурного та наукового світогляду шляхом осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки і освітніх систем у різних країнах; розвиток компаративістичного мислення здобувачів освіти, спрямованого на пошук ефективних шляхів наукового дослідження і коригування сучасних процесів, що відбуваються в науці взагалі, а в освіті зокрема; вміння застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності, творчо підходити до вирішення будь-якої освітянської проблеми.

Завданнями освітнього компонента є забезпечення знаннями, що стосуються систем освіти різних країн світу й України, визначення загальних тенденції їхнього розвитку, місця тих чи інших аспектів розвитку освіти в системі педагогічного знання та практики, розвиток педагогічного мислення з використанням досвіду порівняльної педагогіки; виховання професійних і особистісних якостей здобувачів вищої освіти, необхідних для здійснення викладацької діяльності в умовах українського і світового освітнього простору.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

– здатність примножувати та зберігати культурні, моральні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння

закономірностей та історії розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про суспільство і природу та у розвитку суспільства, технологій і техніки тощо;

- здатність цінувати та поважати мультикультурності та різноманітності;
- усвідомлення рівних можливостей і гендерних проблем;
- здатність формувати у здобувачів освіти цінностей демократії і громадянськості.

Програмні результати навчання:

- розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах;
- володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами;
- самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати;
- володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти;
- уміти діяти з позиції лідера, планувати час, раціонально розпоряджатись ресурсами та працювати в команді;
- застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі;
- володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти;
- діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних

результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій;

- емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики;

- застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності;

- забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни складає 120 год. З них 60 год. аудиторні (30 год. лекції і 30 год. практичних). Самостійна робота – 60 год. Форма підсумкового контролю – іспит.

1. Опис навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка»

Галузь знань, спеціальність, ОП, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	015 «Професійна освіта»	
Освітня програма	Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	- год.	
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання	- год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Становлення наукових основ порівняльної педагогіки														
Тема 1 Порівняльна педагогіка як наука	1	5	2	2			1							
Тема 2. Історія розвитку порівняльної педагогіки	2	10	4	4			2							
Разом за змістовим модулем 1	15		6	6			3							
Змістовий модуль 2. Освіта в різних країнах світу та в Україні														
Тема 1. Соціально- економічні та політичні фактори розвитку освіти	4	20	4	4			12							
Тема 2. Освіта в різних країнах світу та в Україні	6	20	4	4			12							
Тема 3. Реформування освіти:	8	20	4	4			12							

стратегічні пріоритети														
Разом за змістовим модулем 2	60	12	12			36								
Змістовий модуль 3. Трансформації систем освіти														
Тема 1. Трансформації шкільної освіти	10	15	4	4			7							
Тема 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні	12	15	4	4			7							
Тема 3. Якість вищої освіти	14	15	4	4			7							
Разом за змістовим модулем 3	45	12	12			21								
Усього годин	120	30	30			60								

Змістовий модуль 1. Становлення наукових основ порівняльної педагогіки

Лекція 1. Порівняльна педагогіка як наука

Порівняльна педагогіка як освітній компонент і галузь педагогічної науки. Об'єкт і предмет порівняльної педагогіки, місце порівняльної педагогіки в системі педагогічних наук. Функції та

завдання порівняльної педагогіки. Методологія та методи порівняльно-педагогічних досліджень.

Лекція 2. Історія розвитку порівняльної педагогіки

Перший період розвитку порівняльної педагогіки. Період запозичень (за Бірідеєм Дж.), або описовий період (за Вілсоном Д.). Початок наукових досліджень у галузі порівняльної педагогіки. Період активізації розвитку методології порівняльної педагогіки. Сучасний, п'ятий період розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.

Змістовий модуль 2. Освіта в різних країнах світу та в Україні

Лекція 1. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти

Сутність глобалізації, інтернаціоналізації та інтеграції, їх вплив на розвиток освіти. Світовий освітній простір. Економічна ефективність сфери освітніх послуг. Зростання попиту на освітні послуги.

Лекція 2. Освіта в різних країнах світу та в Україні

Характеристика системи освіти в США. Характеристика системи освіти у Великій Британії та Північній Ірландії. Характеристика системи освіти Федеративної Республіки Німеччини. Характеристика системи освіти у Франції. Характеристика системи освіти в Японії. Характеристика системи освіти в Польщі. Характеристика національної системи освіти.

Лекція 3. Реформування освіти: стратегічні пріоритети

Європейські трансформації в освіті та науці. Сутність поняття “грамотність”. Освіта впродовж життя. Рання дитяча освіта в сучасному світі. Особливості початкового навчання. Тенденції розвитку системи загальної середньої освіти. Основні напрями розвитку професійної освіти. Тенденції та тренди розвитку системи вищої освіти. Розвиток педагогічної освіти. Приватні заклади освіти в системі неперервної освіти. Освіта дорослих.

Змістовий модуль 3. Трансформації систем освіти

Лекція 1. Трансформації шкільної освіти

Децентралізаційно-централізаційні трансформації шкільної освіти. Освітні стандарти. Компетентнісна спрямованість розвитку змісту шкільної освіти. Диференціація навчання. Гуманізація освітнього процесу.

Лекція 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні

Компетентнісна освіта. Європейська та національна рамки кваліфікацій. Студентоцентроване навчання як сучасна парадигма освітнього процесу закладів вищої освіти. Цифрові трансформації освіти в сучасних умовах. Питання академічної та наукової доброчесності у вищій освіті.

Лекція 3. Якість вищої освіти

Поняття “якість вищої освіти”. Забезпечення якості вищої освіти в Європейському освітньому просторі. Міжнародне правове регулювання забезпечення якості вищої освіти. Досвід європейських університетів щодо забезпечення якості вищої освіти.

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методи і функції порівняльної педагогіки	2
2	Порівняльна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань	4
3	Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти у світі	4
4	Освіта різних країн світу та в Україні	4
5	Реформаційні процеси сучасної освіти	4
6	Трансформації шкільної освіти	4
7	Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні	4
8	Забезпечення якості вищої освіти	4

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи порівняльно-педагогічних досліджень	1
2	Сучасні порівняльно-педагогічні дослідження	2
3	Діяльність міжнародних організацій у аспекті вирішення глобальних проблем у освіті	12
4	Реформи в системах освіти зарубіжних країн	12
5	Тенденції розвитку освіти	12
6	Диференціація навчання	7
7	Національна рамка кваліфікацій	7
8	Досвід українських університетів щодо забезпечення якості вищої освіти	7

3. Практичні заняття

Змістовий модуль 1.

Становлення наукових основ порівняльної педагогіки

Практичне заняття 1. Предмет, завдання, методи і функції порівняльної педагогіки

Запитання та завдання:

1. Показати різницю між порівняльною педагогікою як галуззю наукових знань і навчальною дисципліною.
2. Довести, що поняття «порівняльна педагогіка» та «зарубіжна педагогіка» не є синонімічними.
3. Охарактеризувати функції порівняльної педагогіки.
4. Розкрити завдання порівняльної педагогіки.
5. Визначити об'єкт порівняльної педагогіки.
6. Визначити предмет порівняльної педагогіки.
7. Охарактеризувати зв'язки порівняльної педагогіки з іншими галузями знання.
8. Розкрити методологію порівняльної педагогіки.
9. Описати методи порівняльної педагогіки.
10. Навести приклади визначення поняття «порівняльна педагогіка» науковців із інших наукових джерел та охарактеризувати його.
11. Користуючись додатковою літературою спробувати дати самостійне визначення порівняльної педагогіки, її об'єкта і предмета.

Література

1. Богуславський М. Структура сучасного історико-педагогічного знання. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 37–40.

2. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни «Порівняльна педагогіка» для підготовки фахівців за ОПП 015 «Професійна освіта» (015.18 «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»). Київ: ТОВ «ЦП «Компрінт», 2019. 70 с.
3. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ: НАКККіМ, 2013. 359 с.
4. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.
5. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головн. ред. В. К. Кремін]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
6. Єгоров Г., Лавриченко Н. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 19–23.
7. Кічук Н. В. Освіта у сучасному світі: навч. посіб. Ізмаїл: [б. в.], 2001. 88 с.
8. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.
9. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2005. 320 с.
10. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми: Ред.-вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.
11. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ– початок ХХІ ст.): монографія. Суми: Сумська обл. друк.; Козацький вал, 2004. 500 с.
12. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.

Практичне заняття 2. Порівняльна педагогіка в системі сучасних педагогічних знань

Запитання та завдання:

1. Охарактеризувати етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.
2. Визначити роль Жюльєна Паризького в розробці принципів і методів порівняльно-педагогічних досліджень.
3. Назвати особливості «передісторичного» етапу розвитку порівняльної педагогіки.
4. Проаналізувати освітню діяльність провідних вітчизняних компаративістів XVI–XVIII ст.
5. Визначити внесок у порівняльну педагогіку вітчизняних компаративістів XIX ст.
6. Розкрити здобутки С. Русової, О. Музиченка, С. Ананьїна, К. Ушинського щодо порівняльної та зарубіжної педагогіки. З цією метою використати додаткову літературу та першоджерела науковців.
7. Показати особливості розвитку порівняльної педагогіки в другій половині XX ст.
8. Проаналізувати досвід компаративістів у 20–30-х рр. минулого століття.
9. Спираючись на наукову літературу, довідники, словники, зіставити здобутки в освіті двох країн (за вибором).
10. Тезисно подати здобутки порівняльної педагогіки в кожному з п'яти періодів її розвитку.
11. Окреслити подальший розвиток порівняльної педагогіки в XXI ст.

Література

1. Богуславський М. Структура сучасного історико-педагогічного знання. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 37–40.

2. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни «Порівняльна педагогіка» для підготовки фахівців за ОПП 015 «Професійна освіта» (015.18 «Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства»). Київ: ТОВ «ЦП «Компрінт», 2019. 70 с.

3. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ: НАКККіМ, 2013. 359 с.

4. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.

5. Відділ зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Офіційний сайт. <http://iprood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/> (дата звернення 18.12.2022 р.).

6. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. Офіційний сайт. <https://comparlab.org.ua/> (дата звернення 18.12.2022 р.).

7. Дічек Н. З галереї портретів українських педагогів 20-х років ХХ століття: Степан Ананьїн. *Шлях освіти*. 2002. № 5. С. 38–43.

8. Дічек Н. П. С. Ф. Русова і зарубіжна педагогіка. *Педагогіка і психологія*. 1996. № 3. С. 169–177.

9. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головн. ред. В. К. Кремінь]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

10. Єгоров Г., Н. Лавриченко Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 19–23.

11. Кічук Н. В. Освіта у сучасному світі: навч. посіб. Ізмаїл: [б. в.], 2001. 88 с.

12. Лабораторія зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Офіційний сайт. <https://ivet.edu.ua/labs/isvet> (дата звернення 18.12.2022 р)

13. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки: навч. посіб. За ред. О. О. Любара. Київ: Знання, 2003. 456 с.

14. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина ХІХ–ХХ ст.): хрестоматія. Упорядик Л. Д. Березовська та ін. Київ: Наук. світ, 2003. 418 с.

15. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

16. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2005. 320 с.

17. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми: Ред.-вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.

18. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ– початок ХХІ ст.): монографія. Суми: Сумська обл. друк.; Козацький вал, 2004. 500 с.

19. Сухомлинська О. В. Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки. *Рідна шк.* 1992. № 2. С. 3–7.

20. Теодорович А. Роль зарубіжних наукових центрів з порівняльної педагогіки та міжнародної освіти у розвитку компаративістики. *Порівняльно-педагогічні студії.* 2009. № 2. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/poriv_ped_stydii/2009/2009_2_2.pdf (дата звернення 21.12.2022 р.).

21. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні. *Васюк О. В., Сопівник І. В. Історія української педагогіки і освіти:* навч. посіб.-хрестоматія. 2-ге вид., доп. і перероб. Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2015. С. 220–235.

22. Центр порівняльної професійної педагогіки. Офіційний сайт. <https://angl.khnu.km.ua/page.aspx?r=3&p=4> (дата звернення 18.12.2022 р.).

23. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.

Змістовий модуль 2. Освіта в різних країнах світу та в Україні

Практичне заняття 1. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти у світі

Запитання та завдання:

1. Охарактеризувати поняття “глобалізація”, “локалізація” та “глокалізація”.
2. Розкрити поняття “глобалізація освітньої сфери”.
3. Назвати чинниками, що впливають на глобалізацію в освіті.
4. Розкрити сутність глобалізаційних тенденцій розвитку сучасної освіти.
5. Назвати ключові питання глобалізації.
6. Розкрити сутність понять “інтернаціоналізація освіти” та “інтеграція в освітній сфері”.
7. Охарактеризувати діяльність ЮНЕСКО у галузі освіти.
8. Розкрити основні напрями діяльності у сфері освіти Міжнародного бюро освіти.
9. Розказати діяльність Міжнародного інституту планування освіти та Інституту освіти впродовж життя ЮНЕСКО.
10. Показати значення мережі асоційованих шкіл ЮНЕСКО кафедр ЮНЕСКО в аспекті вирішення глобальних проблем у освіті.
11. Назвати завдання Керівного комітету із питань політики і практики в галузі освіти РЄ.
12. Розкрити програми із підвищення обізнаності та співпраці в країнах-членах РЄ, які реалізує Департамент освіти РЄ.
13. Показати роль ЄС в інтенсифікації інтегративних процесів в освіті.

14. Розказати історію організації ЄС освітніх програм, створених із метою обміну учнями, викладачами та студентами, співпраці закладів освіти.

15. Висвітлити діяльність Асоціації європейських університетів у аспекті євроінтеграції.

16. Назвати напрями інвестиційної політики СБ щодо забезпечення якості освітнього процесу, його ефективності.

17. Розкрити напрями діяльності глобальної галузевої організації профспілок МО.

18. Охарактеризувати напрями аналітичних досліджень щодо якості освіти ОЕСР.

19. Дати визначення поняття “світовий освітній простір”.

20. На прикладі Європейського простору вищої освіти прослідкувати механізми формування освітнього простору.

21. Розкрити тенденції та прояви сучасного світового освітнього простору.

22. На прикладі Європейського простору вищої освіти прослідкувати механізми формування освітнього простору.

23. Назвати етапи становлення освіти як об’єкта економічних досліджень.

24. Пояснити, як ви розумієте поняття “економічна ефективність освіти”.

25. Розкрити критерії ефективності освіти.

26. Навести дані, які свідчать про те, яку частку приросту ВВП становить підвищення освітнього рівня особистості.

27. Назвати сучасні джерела фінансування закладів середньої освіти у світі.

28. Показати джерела фінансування закладів вищої освіти у світі.

29. Розкрити чинники, що зумовлюють попит на освітні послуги..

30. Пояснити, в чому полягають суспільні та приватні інтереси в розвитку освіти.

31. Підготувати доповідь щодо діяльності ЮНЕСКО, СБ, ЄС, РЄ, міжнародних організацій у сфері освіти.

32. На прикладі однієї із країн розкрити розвиток жіночої освіти (по можливості змодельуйте процес її розвитку).

33. Підготувати доповідь щодо демографічних проблем конкретної країни та показати їхній вплив на освіту.

Література

1. Андрейцева І. А. Трудовий потенціал України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/46.pdf (дата звернення 11.01.2023 р.).

2. Бабушко С. Р. Гендерність у неформальній/інформальній освіті дорослих: європейські практики. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2021. № 2. Том 20. С. 10–20.

3. Барановська Н. Спадщина світового освітнього простору та його вплив на взаємодію освіти й культури. *Historical and Cultural Studies*. 2018. Vol. 5. № 1. С. 8–14. <https://science.lpnu.ua/uk/hcs/vsi-vypusky/vypusk-5-nomer-1-2018/spadshchyna-svitovogo-osvitnogo-prostoru-ta-yogo-vplyv-na> (дата звернення 28.12.2022 р.).

4. Вадим Гутцайт: учасники Конференції міністрів Ради Європи висловили повну підтримку Україні у боротьбі проти збройної агресії РФ. kmu.gov.ua/news/vadim-gutcajt-uchasniki-konferenciyi-ministriv-radi-yevropi-vislovili-povnu-pidtrimku-ukrayini-u-borotbi-proti-zbrojnoyi-agresiyi-rf (дата звернення 25.12.2022 р.).

5. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни “Порівняльна педагогіка” для підготовки фахівців за ОПП 015 “Професійна освіта” (015.18 “Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства”).

Київ: ТОВ “ЦП “Компрінт”, 2019. 70 с.

6. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ: НАКККіМ, 2013. 359 с.

7. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ–Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.

8. Глобальний освітній саміт: “Команда Європа” зобов’язалася зробити найбільший внесок у розмірі 1,7 мільярдів євро до “Глобального партнерства заради освіти”. https://www.eeas.europa.eu/node/102617_en (дата звернення 29.12.2022 р.).

9. Євменькова К. Фінансування послуг вищої освіти в країнах Заходу. *Наука молода*. № 9. 2008. С. 88–90.

10. Європейський Союз: посібн. для журналістів. Київ: Представництво Європейського Союзу в Україні, 2020. 130 с.

11. Жінки в Україні заробляють на 20 % менше за чоловіків, а витрачають більше через “податок на рожеве”. Що з цим робити. <https://forbes.ua/leadership/zhenshchiny-v-ukraine-zarabatyvayut-na-20-menshe-muzhchin-a-tratyat-bolshe-iz-za-naloga-na-rozovoe-chto-s-etim-delat-20012022-3319> (дата звернення 10.01.2023 р.).

12. Зарецька Л. М., Кулініч О. А. Роль освіти в економічному розвитку. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2014. Вип. 2. С. 197–207.

13. Зростання жіночого лідерства може стати трендом сучасної енергетики. <https://ua-energy.org/uk/posts/zrostannia-zhinochoho-liderstva-mozhe-staty-trendom-suchasnoi-enerhetyky> (дата звернення 10.01.2023 р.).

14. Інвестиції в освіту в країнах Європи. <https://pon.org.ua/novyny/9282-investycii-v-osvitu-v-krainakh-yevropy.html> (дата звернення 08.01.2023 р.).

15. Інститут освіти впродовж життя ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <https://www.uil.unesco.org/en/unesco-institute> (дата звернення 23.12.2022 р.).

16. Каленюк І. Глобальний ринок вищої освіти: динаміка та турбулентність. *Університетська освіта*. 2020. №7. С. 28–33. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/35568/uo_20_7_5.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 12.01.2023 р.).

17. Каленюк І. Критерії ефективності витрат на освіту. *Економічний Часопис*. – XXI. 2001. № 4. С. 40–43.

18. Касярум Н. Освітній простір: становлення поняття. *Витоки педагогічної майстерності*. 2013. Вип. 12. С. 10 – 13.

19. Козарезенко Л. В. Соціально-економічна ефективність функціонування сфери освітніх послуг. *Ефективна економіка*. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2019/9.pdf (дата звернення 01.01.2023 р.).

20. Козарезенко Л. В. Соціально-економічні прояви ефективності сфери освітніх послуг. <https://core.ac.uk/download/pdf/43283280.pdf> (дата звернення 03.01.2023 р.).

21. Колесник В. Ю. Правові основи освітньої політики ЄС: дис. ... канд. юридич. наук (доктора філософії): спеціальність 12.00.11 “Міжнародне право” (Юридичні науки). Національний університет “Одеська юридична академія”. Одеса, 2020. 276 с.

22. Константюк Н. І. Вплив рівня освіти на розвиток економіки та добробуту населення країни. *Соціально-економічні аспекти розвитку економіки*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Тернопіль, 27–28 квітня 2017 р.). Тернопіль: ТНТУ, 2017. С. 161–163.

23. Корнієнко А. В., Войтко С. В. Демографічні процеси в Україні з огляду розвитку вищої освіти. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29368/1/2019-13_1-05.pdf. (дата звернення 12.01.2023 р.).

24. Корчинська О. Ринок освітніх послуг в Україні: економічні аспекти. https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Tezy_Conf_11_06.pdf (дата

звернення 11.01.2023 р.).

25. Костючков С. К. Особистість, суспільство і держава як замовники та споживачі освітніх послуг. *Вісник Житомирського державного університету. Філософські науки*. 2015. Вип. 3 (81). С. 16–21.

26. Красовська О. Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка*. 2011. № 2. С. 102–109.

27. Кульчицька О. Міжнародна співпраця України з ЮНЕСКО в галузі освіти: досвід, проблеми, пошуки рішень. http://library.udpu.org.ua/library_files/poriv_ped_stydii/2012/2012_3_15.pdf (дата звернення 12.01.2023 р.).

28. Локшина О. Світові тенденції – вітчизняні перспективи в освіті. *Український педагогічний журнал*. 2019. №2. С. 5–14.

29. Мартинчук І. І. Міжнародний проект ЮНЕСКО “Асоційовані школи” в Україні. <https://jpvvs.donnu.edu.ua/article/view/3619/3652> (дата звернення 24.12.2022 р.).

30. Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт: <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm> (дата звернення 23.12.2022 р.).

31. Міжнародний інститут планування освіти ЮНЕСКО. Офіційний сайт; <https://www.iiep.unesco.org/en> (дата звернення 23.12.2022 р.).

32. Назукова Н. М. Державне фінансування освіти як фактор економічного зростання. *Економіка і прогнозування*. 2020. № 2. С. 97–119.

33. Овчарук О. В. Теорія і практика шкільної освіти для демократичного громадянства в країнах-членах Ради Європи: монографія. Київ: ПП “Видавництво “Фенікс”, 2021. 400 с.

34. Організація економічного співробітництва та розвитку. Офіційний сайт: <https://www.oecd.org/about/> (дата звернення 30.12.2022 р.).

35. Погляд на освіту 2022: показники ОЕСР. <https://nqa.gov.ua/news/poglad-na-osvitu-2022-pokazniki-oesr/> (дата

звернення 01.01.2023 р.).

36. Приймак В. І. Голубник О. Р. Залежність добробуту населення країни від рівня його освіченості бізнес та інтелектуальний капітал. *Інтелект XXI*. 2019. № 4. С. 101–106. http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_4/20.pdf (дата звернення 03.01.2023 р.).

37. Прокопенко І. Ф. Трансформація вищої освіти в Україні в контексті глобалізаційних тенденцій. <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2308/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%86.%20%D0%A4.pdf> (дата звернення 12.01.2023 р.).

38. Рада Європи. Офіційний сайт: <https://www.coe.int/en/web/education/cdpre> (дата звернення 24.12.2022 р.).

39. Раков С. А. Аналітичні дослідження в галузі освіти ОЕСР: світовий і український контексти. *Освітня аналітика України*. 2018. № 3(4). С. 44–55. https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/44_55_Rakov.pdf (дата звернення 30.12.2022 р.).

40. Савенко О. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток системи освіти дорослих. *Проблеми освіти*. 2021. Вип. 2(95). С. 25–39.

41. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

42. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2005. 320 с.

43. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми: Ред. вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.

44. Сбруєва А. А., Єременко І. В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія. За заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с.

45. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> (дата звернення 08.01.2023 р.).

46. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія. За ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с.

47. Україна модернізує систему вищої освіти за підтримки Світового банку. <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2021/05/05/ukraine-to-modernize-higher-education-system-with-world-bank-support> (дата звернення 26.12.2022 р.).

48. Фінагіна О. В., Бітюк І. М., Матвієнко О. Д., Гудима Д. М. Принципи розвитку українського освітнього простору в умовах інформаційної економіки: креативні підходи та європейський досвід. *Зб. наук. пр. ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 65. С. 16–24.

49. Хомерікі О.А. Інтернаціоналізація і інтеграція, як напрямки глобалізації освіти: процеси синтезу і диференціації. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 16. С. 76–84.

50. Чекіна В. Д., Воргач О. А. Вплив витрат на освіту на економічне зростання: емпірична оцінка. *Економіка промисловості*. 2020. № 3 (91). С. 96–122.

51. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.

52. Чернова К. О. Глобалізація як вимір сучасності: соціокультурний аспект. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2011. Вип. 13.

53. Шевченко Л. С. Фінансування вищої освіти: диверсифікація джерел. *Теорія і практика правознавства: електр. наук. фах. вид. Нац. ун-ту “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”*. 2013. Вип. 2. http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbimik/2.2013/31.pdf (дата звернення 12.01.2023 р.).

54. Юрченко А. М., Краус К. М., Краус Н.М. Інституційні засади

управління фінансовим забезпеченням закладів освіти: світовий досвід та українська практика. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2022. № 1(9). С. 16–33.

55. Якою стане вища освіта до 2040 року. https://osvita.ua/vnz/high_school/47910/ (дата звернення 11.01.2023 р.).

56. Gender Gap – 2021: Розрив збільшується, Україна втратила 15 позицій. <https://50vidsotkiv.org.ua/gender-gap-2021-rozryv-zbilshuyetsya-ukrayina-vtratyla-15-pozytsij/> (дата звернення 10.01.2023 р.).

Практичне заняття 2. Освіта різних країн світу та в Україні

Запитання та завдання:

1. Назвати органи управління освітою у США.
2. Охарактеризувати систему освіти у США.
3. Розкрити діяльність закладів вищої освіти у США. Показати особливості їх діяльності.
4. На конкретних прикладах показати, як реалізується студентоцентризований підхід у закладах вищої освіти США.
5. Розкрити систему дошкільної освіти Великої Британії.
6. Назвати вимоги до вихователів дошкільних установ у Великій Британії.
7. Охарактеризувати типово-видову структуру середніх шкіл Великої Британії.
8. Розказати про реформування професійної освіти у Великій Британії.
9. Показати особливості організації діяльності закладів вищої освіти у Великій Британії.
10. Назвати органи управління освітою у ФРН.
11. Розказати про особливості діяльності дошкільних установ Німеччини.
12. Назвати та охарактеризувати ступені середньої школи Німеччини.

13. Охарактеризувати систему професійної освіти Німеччини.
14. Показати різницю щодо організації навчання в закладах вищої освіти ФРН (університети, фахові прикладні вищі професійні школи та професійні академії).
15. Розкрити процеси децентралізації системи освіти у Франції.
16. Охарактеризувати завдання щодо виховання дітей різних типів дошкільних установ Франції.
17. Назвати етапи навчання дітей у початковій школі Франції.
18. Охарактеризувати документи про професійну освіту у Франції.
19. Розкрити провідні принципи організації діяльності закладів вищої освіти у Франції.
20. Показати взаємозв'язок дошкільної і шкільної освіти Японії.
21. Розкрити структуру та рівні вищої освіти Японії.
22. Назвати ланки системи освіти Польщі.
23. Охарактеризувати початкову освіту в Польщі.
24. Визначити спільне в розвитку систем освіти Польщі та України.
25. Назвати компоненти вітчизняної системи освіти.
26. Охарактеризувати особливості системи вищої освіти Польщі.
27. Розкрити дошкільної освіти в Україні.
28. Показати наступність повної загальної середньої та професійної / професійно-технічної освіти в Україні.
29. Охарактеризувати структуру та функції закладів вищої освіти в Україні.
30. Як молодий дослідник у галузі порівняльної педагогіки, змодельуйте один з аспектів педагогічної діяльності в сучасній вітчизняній школі, використовуючи при цьому додаткову наукову літературу.
31. Схематично відтворити систему освіти однієї з країн (за вибором).

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні.

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> (дата звернення 04.02.2023 р.).

2. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни “Порівняльна педагогіка” для підготовки фахівців за ОПП 015 “Професійна освіта” (015.18 “Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства”). Київ: ТОВ “ЦП “Компрінт”, 2019. 70 с.

3. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. [3-тє вид., доп. і перероб.]. Київ : НАКККіМ, 2013. 359 с.

4. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ–Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.

5. Васюк О. В., Богдан М. Ю. Вища освіта Німеччини: структура, доступ. *Наук. вісник Нац. аграр. ун-ту: зб. наук. пр.* 2005. Вип. 88. С. 45–51.

6. Васюк О. В., Лук’яненко І. Освітні реформи у Польщі. *Наук. вісник Нац. аграр. ун-ту: зб. наук. пр.* 2005. Вип. 88. С. 38–44.

7. Вернигора Т. Дошкільна освіта Великобританії: організація виховного процесу. *Педагогіка та психологія.* 2012. Вип. 42. С. 105–110.

8. Вища освіта різних країн світу: монографія. За наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав: ФОП Домбровська Я. М., 2020. 488 с.

9. Вощевська О. В. Професійна підготовка інженерів-аграрників в системі вищої освіти США: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2008. 194 с.

10. Гаврилюк Н. Система вищої освіти США: теоретико-методологічний аспект. *Молодь і ринок.* 2018. №11 (166). С. 92–96.

11. Гаращук О. В., Куценко В. І. Інтеграція освіти України в контексті викликів і загроз (досвід США). *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки.* 2022. Вип. 65. С. 25–31.

12. Голіяд І., Тропіна М. Тенденції та інновації професійної освіти в умовах сучасних трансформаційних процесів. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи: зб.*

наук. пр. Київ–Львів–Бережани–Кельце. 2022. Вип. 10. С. 23–29.

13. Городиська В. В. Програмне забезпечення пріоритетних виховних напрямів у системі дошкільної освіти. *Вісник Черкаського університету*. 2017. № 17–18. С. 22–32.

14. Державна служба статистики України: офіційний сайт. <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 05.02.2023 р.).

15. Дубовик О. В. Розвиток системи професійно-технічної освіти США. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки: проблеми та перспективи*: зб. наук. пр. Вип. 3. 2018. С. 134–132.

16. Загоруйко Л. Періоди розвитку польської іншомовної освіти. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2015. № 1(23). С. 13–19.

17. Зигало О. А. Особливості децентралізованої системи управління сферою освіти: досвід Франції. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apdy_2010_2_32.pdf (дата звернення 25.01.2023 р.).

18. Ігнатюк О. А. Особливості підготовки сучасних фахівців у системі вищої професійної освіти США. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2011. № 1. С. 55–64.

19. Ключкович Т., Козубовська І. Зарубіжний досвід дошкільного виховання: метод. рекомен. Ужгород, 2022. 32 с.

20. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4 (18–19). С. 7–17.

21. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с.

22. Корольчук М. Дошкільна та шкільна освіта дітей у Польщі. <https://learning.ua/blog/201812/doshkilna-ta-shkilna-osvita-ditei-u-polshchi/> (дата звернення 01.02.2023 р.).

23. Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: монографія. Київ: [б. в.], 1997. 207 с.

24. Леу С. О. Особливості стандартизації в системі професійної освіти і навчання Великої Британії: метод. рекомендації. Київ: 2018. 55 с.

25. Леу С. О. Система професійної освіти і навчання Великої Британії: стратегія, пріоритети та реформи. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Profos_2018_14_20 (дата звернення 19.01.2023 р.)

26. Лученко О. О. Професійна адаптація вчителів-початківців до роботи в школах Японії: дис. ... канд. пед. наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” (015 Професійна освіта). Слов’янськ, 2018. 315 с.

27. Манелюк А. Адаптація вищої освіти Великої Британії на шляху до єдиного освітнього простору. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 4(19). С. 248–266.

28. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38, ст. 2004.

29. Про дошкільну освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 49. ст. 259.

30. Про повну загальну середню освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 31. ст. 226.

31. Рагозіна В. Ранній естетичний розвиток дітей у системі дошкілля зарубіжних країн. <http://www.ird.npu.edu.ua/files/ragozina.pdf> (дата звернення 05.02.2023 р.).

32. Рудницька Н. А. Професійна підготовка інженерів аграрного профілю в системі вищої освіти Франції: дис. ... канд. пед. наук:

спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2021. 286 с.

33. Савранчук Л. Структура та рівні вищої освіти Японії. *Часопис соціально-економічної географії*. 2015. Вип. 18(1). С. 142–146.

34. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2005. 320 с.

35. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми : Ред.-вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.

36. Скотна М. В. Початкова освіта Польщі: особливості інтегрованого навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 38 (91). С. 452–459.

37. Стан і тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: навч.-метод. посіб. / О. І. Локшина, О. З. Глушко, А. П. Джурило, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик; наук. ред. О. І. Локшина. Київ: КОНВІ ПРІНИ, 2021. 110 с.

38. Стойка О. Я. Деякі особливості розвитку системи вищої освіти в США і професійної підготовки фахівців. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Сер. “Педагогіка, соціальна робота”*. 2012. Вип. 27. С. 199–201.

39. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki> (дата звернення 05.02.2023 р.).

40. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія / О. І. Локшина, О. З. Глушко, А. П. Джурило, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик; за заг. ред. О. І. Локшиної. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 350 с.

41. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія А. П. Джурило,

О. З. Глушко, О. І. Локшина та ін. Київ: ТОВ “КОНВІ ПРІНТ”, 2018. 192 с.

42. Тупичак Л. Розвиток системи управління якістю освіти у Великобританії: досвід для України. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. 2012. Вип. 30. С. 325–334.

Практичне заняття 3. Реформаційні процеси сучасної освіти

Запитання та завдання

1. Дати визначення терміну “трансформація”.
2. Охарактеризувати створення дослідницького простору.
3. Розкрити стратегічні пріоритети, сформульовані у Стратегічній рамковій програмі Європейського співробітництва в галузі освіти і навчання “До Європейського освітнього простору й поза” (2021–2030 рр.).
4. Визначити поняття “неграмотність”, “грамотність”, “грамотне середовище”, “суспільна грамотність”, “культура грамотності”, “грамотне середовище”, “функціональна грамотність”, “критична грамотність”, “функціональна неграмотність”.
5. Окреслити п’ять рівнів грамотності.
6. Розкрити сутність поняття “неперервна освіта”.
7. Назвати чинники упровадження концепції “освіта впродовж життя”.
8. Розкрити сутність принципів неперервної освіти.
9. Охарактеризувати функції неперервної освіти.
10. На конкретній країні простежити реалізацію ідеї неперервної освіти.
11. Назвати чинники змін у ставленні до організації дошкільного виховання в 80-х рр. минулого століття у світі.
12. Охарактеризувати тенденції розвитку дошкільної освіти у світі.

13. Назвати типи дошкільних закладів освіти, що нині існують у світі.

14. Здійснити порівняльний аналіз дошкільного виховання в українській і зарубіжній освітніх системах.

15. Визначити головні завдання початкової школи.

16. Дати характеристику провідних тенденцій розвитку початкової освіти.

17. Провести порівняльний аналіз початкового навчання в українській і зарубіжній школах.

18. Сформулювати провідні напрями розвитку системи середньої освіти.

19. Дати характеристику тенденцій розвитку системи середньої освіти.

20. На основі таблиці, запропонованої в підрозділі 7, порівняти дві парадигми професійної освіти.

21. Охарактеризувати моделі професійної освіти.

22. Назвати провідні тенденції розвитку вищої освіти у світі.

23. Сформулювати першочергові завдання перебудови вищої освіти в контексті Болонського процесу.

24. Розкрити шляхи реалізації Болонської угоди в українських закладах вищої освіти.

25. Дати характеристику трендам вищої освіти майбутнього.

26. Розкрити головні напрями підготовки фахівців для педагогічної сфери.

27. Розказати про практичну підготовку майбутніх учителів.

28. Розкрити умови праці вчителів у світі.

29. Окреслити місце особистості вчителя в сучасному міжнародному педагогічному просторі.

30. Охарактеризувати моделі приватної школи.

31. Розкрити особливості розвитку приватних закладів вищої освіти у Польщі.

32. Сформулювати принципи здійснення політики освіти дорослих.

33. Сформулювати поняття “функція” і “форма” щодо освіти дорослих.

Література

1. Аніщенко О. Тренди освіти дорослих: реалії та перспективи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету: зб. наук. пр. Серія “Педагогіка”*. 2015. № 2 (15). С. 155–160.

2. Білецька В. В., Полянничко О. М., Комоцька О. С. Тенденції розвитку вищої освіти в країнах Європейського Союзу. *Молодий вчений*. 2018. № 4.3. С. 10–14.

3. Бугаєвська Г. В. Функціональна грамотність студентів вищих закладів освіти як психолого-педагогічна проблема. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2012. № 22(257). Ч. VII. С. 73–79.

4. Будапештсько-Віденська Декларація про створення Європейського простору вищої освіти (Будапешт, Відень, 12 березня 2010 р.). [http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration\(2010\).pdf](http://www.edupolicy.org.ua/files/Budapest-Vienna_Declaration(2010).pdf) (дата звернення 25.02.2023 р.).

5. Василенко О. Функціональна грамотність дорослого населення в контексті неформальної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип 23. Т. 1. С. 11–115.

6. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни “Порівняльна педагогіка” для підготовки фахівців за ОПП 015 “Професійна освіта” (015.18 “Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства”). Київ: ТОВ “ЦП “Компрінт”, 2019. 70 с.

7. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. [3-тє вид., доп. і перероб.]. Київ: НАКККиМ, 2013. 359 с.

8. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ–Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.

9. Васюк О. В. Тенденції розвитку недержавної вищої освіти в Польщі. *Вісник Кн. палати*. 2006. № 8. С. 27–28.

10. Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2006. 215 с.

11. Головань М. С. Аналіз тенденцій розвитку вищої освіти в умовах глобалізації, інтеграції та інформатизації суспільства. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: зб. ст. Серія: Педагогіка і психологія*. Ялта: РВВ КГУ, 2011. Вип. 31. Ч. 1. С. 203–211.

12. Грамотність як інструмент розширення прав і можливостей людей, які будують свідоме суспільство (до Міжнародного дня грамотності). <https://dpo.ippo.kubg.edu.ua/?p=1454> (дата звернення 12.02.2023 р.).

13. Демченко В. Функціональна неграмотність – гуманітарна загроза людству? *Нова педагогічна думка*. 2017. № 4 (92). С. 7–9.

14. Джаман Т. В. Неперервна освіта як головний системоутворювальний фактор формування особистості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 66. Т. 1. С. 161–165.

15. Дубасенюк О. Концептуальні засади неперервної освіти в системі педагогічної підготовки майбутніх магістрів у контексті акмеологічного підходу. *Неперервна освіта: акмеологічні студії. Педагогічні науки. Психологічні науки*. 2017. № 2. С. 62–69.

16. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головн. ред. В. К. Кремінь]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

17. Єрмаченко В. Є., Дериховська В. І. Особливості трансформації світової системи вищої освіти у ХХІ столітті.

Економіка і суспільство. 2017. Вип.10. С. 518–522.

18. Ілюченко І. І. Напрямки впровадження в Україні зарубіжного досвіду неперервної освіти. *Вісник НТУ “ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва*. 2013. № 45 (1018). С. 58–62.

19. Кічук Н. В. Освіта у сучасному світі: навч. посіб. Ізмаїл: [б. в.], 2001. 88 с.

20. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4 (18–19). С. 7–17.

21. Коробань О. Тенденції розвитку професійної освіти України в умовах євроінтеграції. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2017. Вип. 1. С. 192–199.

22. Косенчук О. Г. Світові тенденції та напрями розвитку дошкільної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. № 2. Вип. 31 С. 43–55.

23. Локшина О. Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021–2030 рр. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 5–17. <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/issue/view/38/9> (дата звернення 09.02.2023 р.).

24. Лук'янова Л. Б. Законодавче забезпечення освіти дорослих в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2(2). С. 1–5.

25. Лук'янова Л. Б. Тенденції розвитку освіти дорослих в Україні. <https://lib.iitta.gov.ua/718443/1/3.pdf> (дата звернення 09.03.2023 р.).

26. М'яковський М. Є. Організація та реформування педагогічної освіти в міжнародному контексті. *Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Педагогіка, соціальна робота*. 2014. Вип. 30. С. 103–105.

27. Мазоха Д. Феномен європейської інтеграції педагогічної

освіти. *Вища освіта України*. 2007. № 2. С. 82–87.

28. Мельниченко Р. К. Організація профільного навчання в старшій школі зарубіжжя та його педагогічний супровід (компаративний аналіз). *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* 2018. № 1. С. 71–76.

29. Огієнко О. І. Організаційно-змістові аспекти функціонування системи освіти дорослих у Канаді. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2018. Вип. 1 (14). С. 154–162.

30. Освіта в незалежній Україні: розвиток та конкурентоспроможність, 2021. Київ, 451 с. mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2021/19.08/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrayini/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrayini.17.08-1.pdf (дата звернення 16.02.2023 р.).

31. Пліш І. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій управління якістю освіти в школах приватної форми власності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 1 (27). <http://www.journal.iitta.gov.ua> (дата звернення 04.03.2023 р.).

32. Подра О. П. Інвестиції в професійне навчання як інструмент накопичення специфічного людського капіталу. *Вісник Дніпропетров. ун-ту. Серія “Економіка”*. 2011. Вип. 5/2. С. 126–132.

33. Постригач Н. О. Діяльність провайдерів освітніх послуг у сфері освіти дорослих Туреччини. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2022. Вип. 1 (21). С. 156–170.

34. Рагозіна В. Ранній естетичний розвиток дітей у системі дошкілля зарубіжних країн <http://www.ird.npu.edu.ua/files/ragozina.pdf> (дата звернення 14.02.2023 р.).

35. Радул О. С. Учитель початкової школи у сучасному світі. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 205. С. 44–48.

36. Рилова О. Ю. Світові тенденції розвитку вищої освіти та її

якість. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 32. С. 98–102.

37. Савенко О. Вплив глобалізаційних процесів на розвиток системи освіти дорослих. *Проблеми освіти*. 2021. Вип. 2(95). С. 25–39.

38. Сальніков О. О., Козлова Л. В. Реалізація концепції навчання протягом життя в управлінні персоналом на публічній службі: деякі теоретичні аспекти. *Public Administration and Regional Development*. 2020. № 10. С. 1223–1246.

39. Самсонова О. О. Неперервна освіта як чинник розвитку сучасного суспільства. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 36 (89). С. 355–361.

40. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

41. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми : Університетська книга, 2005. 320 с.

42. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми : Ред.-вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.

43. Сисоєва С. О., Рейпольська О. Д. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку: новий погляд. *Вісник НАПН України*. 2020. № 2(1). С. 1–10.

44. Ситник О. Грамотність як складова освіти дорослих на прикладі Ірландії. *Зб. наук. пр.* 2014. Час. 2. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5194/1/Sytnyk_O_ZNPUDPU_14_F_LMD_PI.pdf (дата звернення 16.02.2023 р.).

45. Скільки платять вчителям за кордоном та від чого залежить їх зарплата: цікаві деталі. https://24tv.ua/education/skilki-platyat-vchitelyam-za-kordonom-vid-chogo-ukrayina-novini_n1780067 (дата звернення 06.03.2023 р.).

46. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> (дата звернення 08.01.2023 р.).

47. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІІТО НАПН України, 2018. 223 с.

48. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія / О. І. Локшина, О. З. Глушко, А. П. Джурило, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик; за заг. ред. О. І. Локшиної. [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 350 с.

49. Удосконалення фінансування системи освіти України як передумова успішного реформування: монографія. За ред. С. Л. Лондара. Київ, 2021. 274 с.

50. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.

51. Якою стане вища освіта до 2040 року. https://osvita.ua/vnz/high_school/47910/ (дата звернення 11.01.2023 р.).

52. Ярова О. Досвід розвитку початкової освіти в країнах ЄС – джерело модернізації початкової освіти в Україні. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 1. С. 31–36.

53. Ярова О. Тенденції упровадження європейського виміру у початкову освіту Євросоюзу. *Порівняльно-педагогічні студії*. 2013. № 4(18). С. 63–72.

54. Ярова О. Б. Тенденції розвитку початкової освіти в країнах Європейського Союзу: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Київ, 2018. С. 531 с.

55. Incheon Declaration and SDG4 – Education 2030 Framework for

Action (2015), UNESCO, 86 p.

Змістовий модуль 3. Трансформації систем освіти

Практичне заняття 1. Трансформації шкільної освіти

Запитання та завдання:

1. Дати визначення поняття “децентралізація освіти”.
2. Охарактеризувати форми децентралізації освітньої сфери.
3. Розкрити переваги децентралізованих освітніх систем та назвати їх виклики.
4. Охарактеризувати етапи процесу децентралізації освіти в Польщі.
5. Розкрити поняття “стандарт”.
6. Охарактеризувати практику розробки освітніх стандартів у США.
7. Перерахувати освітні стандарти в Україні.
8. Визначити відмінності розвитку освітніх стандартів у США та країнах ЄС (Велика Британія).
9. Розкрити послідовність укладання стандартів для системи освіти України.
10. Назвати нововведення “Державного стандарту базової середньої освіти” (2020 р.).
11. Охарактеризувати зміст освіти на МСКО 1, МСКО 2, МСКО 3.
12. Назвати навчальні предмети початкової освіти та молодшої школи в практиці зарубіжної школи.
13. Розкрити моделі змісту навчання на етапі старшої школи.
14. Сформулювати поняття “диференціація навчання”.
15. Охарактеризувати провідні критерії, за якими здійснюється диференціація навчання.

16. Назвати рівні диференціації навчання.
17. Проаналізувати диференціацію навчання в закладах середньої освіти США (Великої Британії, Франції, Німеччини, Японії).
18. Розкрити особливості розвитку процесу диференціації навчання в Україні.
19. Охарактеризувати гуманістичний підхід у педагогіці.
20. Назвати головні завдання гуманізації загальної освіти.
21. Розкрити поняття “шкільна автономія” як аспект гуманізації освітнього процесу.
22. Показати питання вивчення іноземних мов, як важливий складник гуманізації освіти.
23. Розкрити принципами конструктивізму.
24. Назвати правила, яких має дотримуватися вчитель у педагогічному спілкуванні.
25. Розкрити сутність кооперованого навчання.

Література

1. Авраменко М. М. Профільне навчання в середній школі Федеративної Республіки Німеччини: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец: 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки”. Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2007. 21 с.
2. Бочарова О. А. Система роботи з обдарованими учнями у Великій Британії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 33 (86). С. 452–459.
3. Васюк О. В. Методичні рекомендації з дисципліни “Порівняльна педагогіка” для підготовки фахівців за ОПП 015 “Професійна освіта” (015.18 “Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства”). Київ: ТОВ “ЦП “Компрінт”, 2019. 70 с.

4. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. [3-тє вид., доп. і перероб.]. Київ: НАКККиМ, 2013. 359 с.
5. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка: підруч. Київ–Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2016. 412 с.
6. Волинець Л. Л. Ідеї гуманізації освіти у філософії Едгара Морена. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 4. С. 104–113.
7. Гапон В. В., Шараєвська М. І., Дерєпа Т. С. Профільне навчання як чинник надання якісної повної загальної середньої освіти. *Освітня аналітика України*. 2022. № 3 (19). С. 57–74.
8. Гербст М., Герчинський Я. Баланс інституційних змін. Польська освіта в перехідний період. Варшава, 2015. 34 с.
9. Гладченко М. М. Профільне навчання в середній школі Федеративної Республіки Німеччини. Київ: НУБіП України, 2016. 292 с.
10. Гриневич Л. М. Тенденції децентралізації управління базовою освітою в сучасній Польщі: автореф. Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01; Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2005. 20 с.
11. Державний стандарт базової середньої освіти: Затверджений постановою КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (дата звернення 25.03.2023 р.).
12. Дзвінчук Д. І. Сучасні тенденції розвитку та управління освітою: автореф. дис... д-ра філософ. наук: 09.00.10 ; АПН України. Ін-т вищ. освіти. Київ, 2007. 36 с.
13. Дидактичні засади диференціації навчання в основній школі: монографія / авт. кол. : В. І. Кизенко, Г. О. Васьківська, С. П. Бондар [й ін.]; за наук. ред. В. І. Кизенка. Київ: Пед. думка, 2012. 216 с.
14. Дупак Н. В. Особливості стандартизації у професійній освіті західноєвропейських країн: порівняльний аналіз. *Вісник*

Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2003. (12). С. 63–65.

15. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; [головн. ред. В. К. Кремінь]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

16. Єгоров Г. Стандарти як складова механізму забезпечення якості освіти у Франції. *Порівняльно-пед. студії*. 2013. № 2–3 (16–17). С. 108–103.

17. Кристопчук Т. Є. Особливості децентралізації управління освітою: досвід європейських країн. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. 2016. Вип. 2. С. 108–117.

18. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): монографія. Київ: Богданова А. М., 2009. 404 с.

19. Лузан П. Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі: навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2003. 224 с.

20. Мельниченко Р. К. Організація профільного навчання в старшій школі зарубіжжя та його педагогічний супровід (компаративний аналіз). *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 81(1). С. 71–76.

21. Організація профільного навчання в країнах Західної Європи: монографія / за ред. М. І. Сметанського. Вінниця: ВДПУ, 2008. 339 с.

22. Паращенко Л. Державний стандарт базової та повної середньої освіти в Україні як механізм розвитку національної освітньої системи. *Вісник Нац. академії держ. управління при Президентові України. Соціальна і гуманітарна політика*. 2011/2. № 4. С. 258–264.

23. Пильнюк О. О. Методи та способи впровадження

диференційованого навчання у навчальний процес школи.
<http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/viewFile/31903/28526>
(дата звернення 16.03.2023 р.).

24. Про освіту: Закон України від 05.06.2017 № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38–39 ст. 380.

25. Про повну загальну середню освіту: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 31. ст. 226.

26. Рудницька Н. А. Професійна підготовка інженерів аграрного профілю в системі вищої освіти Франції: дис. ... канд. пед. наук: спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2021. 286 с.

27. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2005. 320 с.

28. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Суми : Ред.-вид. відділ СДПУ, 1999. 300 с.

29. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Теорія і практика вищої освіти: навч. посіб. Київ-Маріуполь, 2016. 338 с.

30. Торбіна Т. В., Циганкова К. Р. Конструктивізм та особистісно-орієнтований підхід у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. *Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: “Педагогіка, психологія і соціологія”*. 2010. № 10. С. 108–112.

31. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія А. П. Джурило, О. З. Глушко, О. І. Локшина та ін. Київ: ТОВ “КОНВІ ПРІНТ”, 2018. 192 с.

32. Тріщук Ю. Проблема диференціації навчання обдарованих учнів у середніх навчальних закладах Франції. *Вісник Львів. ун-ту. Серія: “Педагогіка”*. 2011. Вип. 27. С. 171–179.

33. IBE. Training Tools for Curriculum Development. Developing and Implementing Curriculum Frameworks. Geneva, Switzerland: IBE-UNESCO. 2017. 47 p.

Практичне заняття 2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні

Запитання та завдання:

1. Дати визначення поняття “компетентність”, показати еволюцію його розвитку.

2. Назвати базові характеристики поняття “компетентність”.

3. Охарактеризувати групи ключових компетентностей, запропоновані РЄ.

4. Охарактеризувати Європейську довідкову систему ключових компетентностей для навчання упродовж життя.

5. Порівняти перелік ключових компетентностей в Європейській довідковій рамці ключових компетентностей для навчання впродовж життя за 2006 р. та 2018 р.

6. Показати відмінності Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя та національних рамок кваліфікацій.

7. Розказати про Дублінські дескриптори.

8. Розкрити поняття “студентоцентрований підхід”.

9. Охарактеризувати концептуальні основи студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу у вищій школі, розробленого експертами Болонського процесу.

10. Прокоментувати ключові парадигмальні ознаки студентоцентрованого навчання.

11. Розкрити домінуючі характеристики організаційно-управлінського аспекту феномена залучення студентства.

12. Охарактеризувати підходи у сприйнятті студентства.

13. Показати основні вигоди від запровадження студентоцентрованого підходу для суб'єктів освітнього процесу.

14. Назвати основні переваги від запровадження студентоцентрованого підходу для суб'єктів освітнього процесу.

15. Розкрити напрями діяльності закладів вищої освіти, поліпшення яких вимагає застосування цифрових технологій.

16. Охарактеризувати етапи становлення та розвитку цифрових технологій.

17. Схарактеризувати чинники педагогічної ефективності цифрового підходу у вищій освіті макро-, мезо- та мікрорівня.

18. Назвати ризики цифровізації освітнього процесу.

19. Розкрити організацію освітнього процесу університетів за дистанційної форми навчання.

20. Прокоментувати розвиток дистанційного навчання в Україні.

21. Назвати головні документи, якими регламентується академічна доброчесність у європейських.

22. Окреслити принципи наукової діяльності щодо наукової доброчесності, що містить Європейський кодекс наукової доброчесності.

23. Розкрити вимоги до належної практики наукових досліджень, схарактеризовані в Європейському кодексі наукової доброчесності.

24. Прослідкувати становлення та розвиток принципів доброчесності у США.

Література

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атіка. 2008. 684 с.

2. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В. Спірін О. М., Шишкіна М. П. Розвиток теоретичних основ

інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2019.

3. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В., Спірін О. М., Шишкіна М. П. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України: монографія. Київ: Компринт. 214 с.

4. Бойчук І., Козаченко Г. Реалізація студентоцентрованого навчання як сучасної парадигми освітнього процесу закладів вищої та фахової передвищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 2 (106). С. 182–193.

5. Джурило А. Загальноєвропейські рекомендації щодо академічної доброчесності в умовах інтеграції вітчизняної освіти до європейського освітнього простору. https://lib.iitta.gov.ua/734232/1/%D0%94%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE_%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%205_6_%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC.pdf (дата звернення 21.04.2023 р.).

6. Європейська кредитно-трансферна система: довідник користувача. 2015. <https://kpi.ua/files/ECTS.pdf>. (дата звернення 04.04.2023 р.).

7. Захарченко В. М., Міюсов М. В., Парменова Д. Г. Рамки кваліфікацій у Європейському освітньому просторі: навч.-метод. посіб. Одеса: НУ “ОМА”, 2017. 88 с.

8.Кремень В. Г. (ред.) Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (До 30-річчя незалежності України): монографія. Національна академія педагогічних наук України. Київ: КОНВІ ПРІНТ. 2021. [https:// doi.org/10.37472/NAES-2021-ua](https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua) (дата звернення 04.04.2023 р.).

9.Кремень В. Г., Биков В. Ю., Ляшенко О. І., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Мальований Ю. І., Пінчук О. П., Топузов О. М. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України “Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи”, 18–19 листопада 2022 р. *Вісник НАПН України*. 2022. № 4(2). С. 1–49.

10.Кремень В. Г., Ляшенко О. І. (ред.). Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку: зб. наук. пр. Київ, 2019.

11.Локшина О. І. Компетентнісна освіта в Європейському Союзі – від ідеї до практики. *Життєва компетентність у контексті діалогу педагогічних культур: Україна – країни Європейського Союзу. Компаративний практико-зорієнтований збірник*. 2019. с. 20–36. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722645> (дата звернення 01.04.2023 р.).

12.Лузік Е., Демченко Н., Проскурка Н. Світові моделі університетської освіти в системі дистанційного навчання. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія*: зб. наук. пр. 2020. Вип. 2(17). С. 41–47.

13.Майборода О. В. Дистанційне навчання як пріоритетний напрямок вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2011. №5 (25). <http://www.journal.iitta.gov.ua> (дата звернення 21.04.2023 р.).

14.Мокрієв М. В. Інформаційна підтримка дистанційного навчання в сільськогосподарському дорадництві.

<http://www.sworld.com.ua/konfer30/853.pdf>. (дата звернення 20.04.2023 р.).

15. Пилаєва Т. В. Організаційно-педагогічна структура Відкритого університету Великої Британії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 28 (81). С. 279–284.

16. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

17. Сисоєва С. Цифровізація освіти: педагогічні пріоритети. *Освіта і суспільство*. 2021, № 10–11, С. 8–9. https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2545/ (дата звернення 04.04.2023 р.).

18. Слободянюк О. До питання академічної доброчесності у вищій освіті: погляд експертів США та України *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 8 (92). С. 23–33.

19. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, 2015. <http://surl.li/akvty>. (дата звернення 04.04.2023 р.).

20. Улановська А. Організаційно-педагогічні засади діяльності Європейського студентського союзу як суб'єкта Болонського процесу: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Суми, 2017. 20 с.

21. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. *Педагогічні науки та освіта*. 2022. Вип. XL–XLI. С. 102–109.

22. Шуневич Б. І. Тенденції розвитку дистанційного навчання у зарубіжній вищій школі. <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/122/108> (дата звернення 21.04.2023 р.).

23. Altbach Ph. G., Klemencic M. Student Activism Remains a Potent Force Worldwide. *International higher education*. 2014. 76. p. 2–3. <https://ejournals.bc.edu/index.php/ihe/article/view/5518/4914> (дата звернення 05.04.2023 р.).

24. Bergen S. Higher Education Governance and Democratic Participation: the University and Democratic Culture. *The University as Res Publica: Higher Education Governance, Student Participation and the University as a site of Citizenship*. 2004. 1. p. 13–31.

<http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/resources/The%20university%20as%20Res%20Publica.pdf> (дата звернення 05.04.2023 р.).

25. ESU (European Students' Union) Student-Centered Learning Toolkit. A. Attard, E. Di Iorio, K. Geven, R. Santa. *ESU's Publications*. 2010.

<http://www.esu-online.org/pageassets/projects/projectarchive/100814-SCL.pdf>. (дата звернення 04.04.2023 р.).

26. Hager P. Is there a cogent philosophical argument against competency standards? *Philosophy of Education: Major Themes in the Analytic: Problems of Educational Content and Practices*. 1998. Volume 4. Ed. By Hirst H. Paul and White Patricia. Florence, KY, USA: Routledge, pp. 399–415.

27. Hutmacher W. (1997). Key competencies in Europe. Report # DECS/SE/Sec-(96)-43 of the Symposium (Berne, Switzerland, 27–30 March, 1996). A Secondary Education for Europe Project. Council for Cultural Cooperation, Strasbourg, France.

28. Jenkins H. (2009) Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century. *MIT Press*. <http://library.oapen.org/handle/20.500.12657/26083>. (дата звернення 18.04.2023 р.).

29. Klemenčič M. The changing conceptions of student participation in HE governance in the EHEA. *European Higher Education at the*

Crossroads: Between the Bologna Process and National Reforms. London: Springer. 2012. p. 631–653.

<https://www.springer.com/gp/book/9789400739369>. (дата звернення 05.04.2023 р.).

30. Moore Howard R. Plagiarisms, Authorships, and the Academic Death Penalty. *College English*. 1995. Vol. 57. № 7. С. 788–806.

31. Smith M. K. Curriculum Theory and Practice. *The Encyclopædia of Informal Education*. 2000. www.infed.org/biblio/b-curric.htm (дата звернення 03.04.2023 р.).

32. The Bucharest Declaration concerning Ethical Values and Principles for Higher Education in the Europe Region (2004). Bucharest, Romania, 2–5 September 2004. [https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20\(2004\).pdf](https://iqaa.kz/images/doc/Bologna/Bucharest%20Declaration%20(2004).pdf) (дата звернення 21.04.2023 р.).

33. UNESCO. (2009). Guide to measuring information and communication technologies (ICT) in education. Institute for Statistics. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000186547>. (дата звернення 17.04.2023 р.).

34. World Bank (2002) Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education. Washington DC: The World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/15224>.

35. World Declaration on Education for All and Framework for Action to Meet Basic Learning Needs. *Adopted by the World Conference on Education for All Meeting Basic Learning Needs Jomtien* (Thailand 5–9 March 1990). UNESCO 1990. 31 p.

36. Zgaga P. Higher Education and Citizenship: “the full range of purposes”. *European Educational Research Journal*. 2009. 2 (8). p. 175–188. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.2304/eerj.2009.8.2.175> (дата звернення 05.04.2023 р.).

Практичне заняття 3. Забезпечення якості вищої освіти

Запитання та завдання:

1. Розкрити сутність ключового поняття “якість вищої освіти”.
2. Пояснити актуальність проблеми забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти.
3. Охарактеризувати стейкхолдерів вищої освіти, думки яких враховуються при визначенні якості вищої освіти.
4. Назвати чотири ціннісні підходи щодо якості вищої освіти.
5. Розкрити завдання закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти.
6. Назвати етапи розвитку забезпечення якості вищої освіти в Європейському освітньому просторі.
7. Охарактеризувати документи щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти.
8. Розкрити пріоритети для Європейського простору вищої освіти на наступне 10-річчя схарактеризовані в документі “Болонський процес у період до 2020 року – Європейський простір вищої освіти у новому десятилітті” (м. Льовен і м. Лувен-ла-Нев, 2009 р.).
9. Назвати рекомендації, що отримали Національні уряди у аспекті забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти.
10. Схарактеризувати мету “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”.
11. Розкрити цілі операційної моделі діяльності Європейського реєстру забезпечення якості вищої освіти (2007 р.).
12. Охарактеризувати 4 найактуальніші проблеми забезпеченням якості вищої освіти в європейському регіоні та пріоритетні шляхи підтримки ЄС Європейського простору вищої освіти в їх вирішенні,

що знайшли відображення в “Оновленому порядку денному ЄС щодо вищої освіти” (2017 р.).

13. Розкрити виміри “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” (2005 р.).

14. Назвати принципи, на яких ґрунтуються “Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” (2015 р.).

15. Розкрити тенденції розвитку процесів забезпечення якості вищої освіти у Європейському просторі вищої освіти.

16. Охарактеризувати діяльність Асоціації університетів Британської співдружності націй (Асоціація британських університетів).

17. Розповісти про досвід польських університетів щодо забезпечення якості вищої освіти.

18. Розкрити акредитаційну процедуру в Болгарії.

19. Показати ключові аспекти внутрішньої системи забезпечення якості освіти Чехії.

Література

1. Бабин І. І. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний рівні. https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/1_2011/2.pdf (дата звернення 24.04.2023 р.).

2. Гавран М. І., Шайнер Г. І. Системи забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти Польщі в контексті побудови Європейського простору вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Вип. 70. С. 49–52.

3. Золотарьова І., Колісник М. Розвиток системи оцінювання якості вищої освіти у франкомовних країнах Європейського Союзу: досвід Франції та Бельгії. *Вища освіта України*. 2015. № 4. С. 74.

4. Локшина О. Забезпечення якості вищої освіти в умовах європеїзації України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: педагогічні науки*. 2018. Вип. № 3–4 (56–57). С. 127–132.

5. Никифорова Н. О., Сікорська І. М. Модернізація системи оцінки якості вищої освіти в Україні: можливості використання досвіду Болгарії. *ДонДУУ. МЕНЕДЖЕР*. 2018. № 1 (78). С. 131–138.

6. Паризьке комюніке.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf> (дата звернення 23.04.2023 р.).

7. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

8. Сбруєва А. А., Єременко І. В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія. За заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с.

9. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ. ТОВ “ЦС”, 2015. С. 6–8.

10. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: монографія. [Д. В. Карамішев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.]. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. 180 с.

11.Трима К. Роль британських громадських організацій у забезпеченні якості вищої освіти. <https://imzo-journal.org.ua/index.php/journal/article/download/15/15> (дата звернення 05.05.2023 р.).

12.Шийка О. Категорія якості вищої освіти: теоретико-методологічний аспект. *Молодь і ринок*. 2016. № 1 (132). С. 139.

13.Якість вищої освіти: теорія і практика: навч.-метод. посібн. За наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.]; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ІІІ Лисенко М. М., 2019. 176 с.

14.Brickerhoff L., Huisman J., Laufer M. (2015). Quality in higher education: A literature review. Belgium. Ghent University. Centre for Higher Education Governance. https://www.researchgate.net/publication/340412327_Quality_in_higher_education_A_literature_review_Scoping_report_for_the_Dutch_Education_Council (дата звернення 23.04.2023 р.).

15.Tutko M. (2012). Zapewnianie jakości kształcenia w świetle reformy szkolnictwa wyższego. Zróźnicowaniei zmienność społecznego świata. Ewa Bogacz-Wojtanowska, Wiesław Gumuła, Sławomir Rębisz (eds). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

4. Тести для самоконтролю

Лкція 1.1-1.2. Порівняльна педагогіка як наука.

1. Оберіть завдання порівняльної педагогіки:

- 1) розробка науково обґрунтованих критеріїв для оцінки ефективності й якості освіти у глобальному масштабі, у регіоні, країні;
- 2) упорядкування та уніфікація термінології, що використовується в освітянських документах різних країн;
- 3) визначення глобальних тенденцій і закономірностей розвитку освіти, врахування їх специфічних проявів у різних культурах і країнах;
- 4) здійснення прогностичних функцій.

2. Порівняльна педагогіка послуговується даними та методологією таких наук: ...

3. Порівняльна педагогіка досліджує:

- 1) освіту формальну, неформальну та інформаційну;
- 2) педагогічні факти та явища за принципом їхньої зумовленості;
- 3) педагогічні явища в їхньому порівнянні за принципами подібності й відмінності в декількох країнах, провінціях, малих і великих регіонах як у географічному, так і в геополітичному контекстах;
- 4) все перераховане.

4. Результати ... використовуються для того, щоб збагнути природу досліджуваних явищ і процесів із метою їхнього вдосконалення; щоб передбачити небажані побічні наслідки здійснюваних педагогічних інновацій; для вдосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців; для вдосконалення системи освіти в будь якій країні.

5. Із наведеного переліку виберіть підходи, що становлять методологічну основу порівняльно-педагогічних досліджень і методи порівняльно-педагогічних досліджень.

1. Цивілізаційний; 2. вивчення офіційних документів; 3. вивчення статистичних даних; 4. вивчення документальних і науково-педагогічних джерел; 5. антропологічний; 6. синхронний; 7. спостереження; 8. діахронний; 9. інтерв'ю та бесіди з учасниками освітнього процесу; 10. конструктивно-генетичний; 11. структурний; 12. порівняльний.

6. Хто з педагогів-компаративістів “класичний” етап розвитку порівняльної педагогіки називає “передісторичний”?

7. Який характер мали перші екскурси мандрівників до інших країн:

- 1) пізнавальний;
- 2) утилітарний;
- 3) літературний;
- 4) філософський.

8. Цікавлячись педагогічним досвідом інших країн, Я. Коменський у середині XVII ст. побував у

9. Становлення та розвиток української національної школи характеризують як творче поєднання

- 1) української та литовської освітніх традицій;
- 2) західноєвропейської та східно-слов'янської освітніх традицій;
- 3) освітніх традицій Японії та Китаю;
- 4) української та польської освітніх традицій.

10. Засновником порівняльної педагогіки як окремої галузі знань є

11. Ініціатором уведення у США безкоштовної обов'язкової початкової освіти є

12. Навчальний курс “Порівняльний аналіз системи освіти” першим у практиці педагогічної освіти прочитав

13. К. Ушинський рекомендував застосовувати у вітчизняному шкільництві кращі методичні надбання закордонних систем освіти:

- 1) класну систему викладання замість предметної;
- 2) методи наочного навчання;
- 3) вивчення рідної мови як головного навчального предмета у народній школі;
- 4) систему підготовки вчителів.

14. Теоретиком методу комплексного навчання є

15. Розкриває порівняльний аналіз значної кількості статистичних даних щодо стану грамотності в різних європейських країнах стаття С. Русової:

- 1) “Значення соціальної психології для виховання”;
- 2) “Нова школа”;
- 3) “Республіка молоді в Америці”;
- 4) “Дещо з філософії виховання”.

16. Міжнародне бюро освіти створене у:

- 1) 1901 р.;
- 2) 1930 р.;
- 3) 1925 р.;
- 4) 1996 р.

17. Домінантними напрямками роботи ... (організація) були: налагодження зв'язків між науково-педагогічними організаціями та освітніми відомствами різних країн, організація міжнародних науково-педагогічних конференцій, сприяння закордонним поїздкам освітніх діячів та педагогічної спільноти, випуск педагогічної літератури та періодичних видань.

18. Найбільшу цікавість українських дослідників-компаративістів середини ХХ ст. викликали американські методики, зокрема

19. Від початку створення журнал ... ставив перед собою такі завдання: вивчати та практично використовувати деякі технічні досягнення зарубіжної педагогіки; уважно і глибоко вивчати пролетарську педагогіку в капіталістичних країнах і боротьбу пролетаріату на освітньому фронті; інформувати зарубіжних читачів про досягнення та законодавство у сфері культурного будівництва, пропагувати на Заході вітчизняну педагогіку.

20. Важливість використання проблемного підходу в порівняльно-педагогічних дослідженнях обґрунтував

21. Оберіть педагога-компаративіста (педагогів-компаративістів), який вважав історичний підхід провідним у здійсненні порівняльно-педагогічних досліджень:

- 1) М. Дебесс, І. Кендл;
- 2) Г. Хілліг;
- 3) Б. Холмз;
- 4) А. Фрезе.

22. Провідними німецькими макаренкознавцями за кордоном у ХХ ст. були ...

23. У якому році створено сектор сучасної школи і педагогіки за кордоном Інституту теорії та історії педагогіки АПН СРСР?

- 1) 1977 р.;
- 2) 1957 р.;
- 3) 1987 р.;
- 4) 1997 р.

24. Які чинники варто враховувати обираючи об'єкти для порівняння:

- 1) філософські;
- 2) культурні;
- 3) економічні;
- 4) історичні;
- 5) релігійні;
- 6) педагогічні;
- 7) демографічні;
- 8) соціологічні.

25. Групу педагогічної інформації в Українському науково-дослідному інституті педагогіки створено в ... році.

26. Співвіднесіть особистості з відповідними педагогічними надбаннями:

1. створив курс лекцій з історії педагогічних течій;	1. С. Русова;
2. підготував ґрунтовні доповіді щодо стану пруських закладів освіти, їхню діяльність;	2. О. Музиченко;
3. показав переваги й недоліки застосування порівняльного аналізу в школах різних країн;	3. В. Кузен;

4. провів порівняльно-зіставний аналіз домінантних педагогічних, психіатричних і психологічних здобутків західноєвропейських науковців.	4. С. Ананьїн.
---	----------------

27. Стан та основні тенденції розвитку освіти в сучасному світі – це

28. Співвіднесіть авторів, яких відносять до третього періоду розвитку порівняльної педагогіки, з їхніми роботами.

Автори:	Роботи:
А. І. Кендл; Б. Н. Хенс; В. Ф. Шнейдер; Г. А. Готалов-Готліб.	1. “Принципи освітньої політики”; 2. “Порівняльна педагогіка: дослідження освітніх чинників і традицій”; 3. “Дослідження у галузі порівняльної педагогіки”; 4. “Концепції порівняльної педагогіки”; 5. “Системи народної освіти Німеччини, США, Північної Америки, Франції, Англії”; 6. “Європейська освіта”; 7. “Національні основи освіти”.

29. Співвіднесіть періоди розвитку порівняльної педагогіки з їхніми назвами.

Період:	Назва:
1. перший; 2. другий; 3. третій; 4. четвертий; 5. п'ятий.	А. активізації розвитку методології порівняльної педагогіки; Б. початок наукових досліджень у сфері порівняльної педагогіки; В. запозичень чи описовий; Г. класичний; Д. теоретичних змагань.

30. Співвіднесіть метод порівняльно-педагогічного дослідження з його визначенням.

Метод:	Визначення:
1. спостереження; 2. структурний; 3. конструктивно-генетичний; 4. порівняльний.	<p>А. доповнює і завершує застосування всіх інших методів. Він дозволяє зробити висновки щодо провідних чинників, що зумовлюють ефективність діяльності освітньої системи і домінуючих тенденцій її розвитку;</p> <p>Б. передбачає поділ феномена, який вивчається, на складові частини;</p> <p>В. буває звичайне й включене, інтенсивне й екстенсивне. Ефективність спостереження порівняльно-педагогічного дослідження безпосередньо залежить від знання мови, на якій його проводять, та вміння комунікувати з об'єктами спостереження;</p> <p>Г. аналізує зміни у досліджуваному феномені як у цілому, так і в окремих його складниках у часі і просторі.</p>

31. ... рекомендував застосовувати у вітчизняному шкільництві кращі методичні надбання закордонних систем освіти: класну систему викладання замість предметної, методи наочного навчання, вивчення рідної мови як головного навчального предмета у народній школі, систему підготовки вчителів тощо.

32. Представниками другого періоду розвитку порівняльно-педагогічних досліджень стали українські компаративісти:

33. Із вказаного переліку оберіть роботи, які належать О. Музиченку.

“Трудове виховання, його минуле і сучасність”;	5. “Філософсько-педагогічна думка та шкільна практика у сучасній Німеччині”;
“Монізм і школа”;	6. “Сучасні педагогічні течії у Західній Європі й Америці”;
“Звіт про спеціальні заняття педагогікою у закордонному відрядженні”;	7. “Педагогічні завдання”;
“Інтерес за вченням сучасної психології і педагогіки”;	8. “Що таке педагогіка і чому вона навчає”.

34. Співвіднесіть національні й міжнародні наукові та інформаційні організації з роком їх заснування.

Організація:	Рік:
1. Міжнародний інститут інтелектуального співробітництва у Парижі;	А. 1919 р. Б. 1923 р.
2. Міжнародна асоціація освіти у Нью-Йорку;	В. 1925 р.
3. Міжнародний інститут при педагогічному коледжі Колумбійського університету;	Г. 1925 р.
4. Міжнародне бюро освіти.	

35. Представниками четвертого періоду розвитку порівняльної педагогіки є

36. Метою створення у 1971 р. ... (установа) стало дослідження домінуючих закономірностей і тенденцій розвитку освіти й педагогічної науки за кордоном і в Україні.

37. Нині в Україні працюють інституції ..., що вирішують проблеми порівняльної педагогіки.

38. ... – це частина загальної теорії педагогіки, що досліджує, аналізує та інтерпретує політику й практику в галузі освіти в різних країнах і культурах.

39. Поставте міжнародні наукові й інформаційні організації у логічній послідовності їхнього заснування.

1. Міжнародний інститут при педагогічному коледжі Колумбійського університету; 2. Міжнародна асоціація освіти в Нью-Йорку; 3. Міжнародний інститут інтелектуального співробітництва у Парижі; 4. Міжнародне бюро освіти.

Лекція 2.1. Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти

1. Глобалізація позначилася на процесах і явищах:

2. Глобалізація має наслідки:

3. Процес локалізації обґрунтовується:

- 1) націоналізмом;
- 2) постмодернізмом;
- 3) фенімізмом;
- 4) релігійним фундаменталізмом.

4. Які з перерахованих аспектів відносяться до глобалізації:

- 1) концептуальний;
- 2) інституціональний;

- 3) процесуальний;
- 4) модернізаторський.

5. Головними інституціями, що розв'язують глобальні проблеми освіти, є:

6. Міжнародне бюро освіти розглядає питання, предметом дослідження яких є:

7. Головними завданнями Міжнародного інституту планування освіти ЮНЕСКО є:

- 1) педагогічні інновації, зміст освіти, принципи та методи навчання, оцінювання знань та ін;
- 2) поліпшення якості освітньої політики, гнучкому плануванню розвитку освіти та освітнього менеджменту шляхом підвищення кваліфікації управлінського персоналу, дослідження проблем і перспектив його діяльності;
- 3) проблеми професійної освіти;
- 4) проблеми навчання та освіти дорослих, навчання впродовж життя, подолання неграмотності серед дорослих.

8. Домінантним принципом діяльності ... (організація) є: принцип доступності, відповідно до якого кожний громадянин має право на якісну освіту, що фінансується коштами державного бюджету.

9. Домінантним напрямом діяльності ОЕСР є

10. Якому з трьох наведених типів взаємодії культур у освіті нині науковці віддають перевагу:

- 1) асиміляційному;

- 2) мультикультурному;
- 3) інтеркультурному.

11. До провідних ознак Європейського простору вищої освіти відносять:

- 1) демократизацію;
- 2) інтернаціоналізацію;
- 3) гуманізацію.

12. Чинниками впливу глобалізації на освіту є:

- 1) перенесення як на соціальну галузь у цілому, так і на освіту зокрема, неоліберальної ідеології, характерної для глобальної економіки;
- 2) поширення на освіту демократичних тенденцій;
- 3) розвиток науково-технічного прогресу та інформаційних технологій, що зумовлює можливість інтеграційних процесів у освітніх системах на регіональному та глобальному рівнях;
- 4) вестернізація (американізація) духовних цінностей, пов'язана з домінуючою позицією західної цивілізації в економічному, науково-технічному та політичному житті людства;
- 5) відмова від демократичних завоювань людства;
- 6) бажання світового співтовариства в сучасних умовах формувати нові глобальні цінності – цінності загальнолюдської культури.

13. Усвідомлення суспільством визначальної ролі освіти, зокрема і вищої, в формуванні людського капіталу; усвідомлення значущості самореалізації особистості через творчий характер праці та повноцінне дозвілля; забезпечення завдяки отриманій освіті бажаного соціального статусу; залучення до середньої та вищої освіти дівчат – це

14. Глобальне партнерство заради освіти – це найбільший глобальний фонд, створений під егідою ... (організація), який працює над змінами в освіті в усьому світі.

15. Офіційно оголосили про створення Європейського простору вищої освіти в ... році.

16. Пріоритетами нової стратегічної рамки на період 2021–2030 рр. щодо співпраці між державами-члени ЄС є:

- 1) підвищення рівня якості, її інклюзивності, рівного доступу до системи освіти для всіх;
- 2) доступність та мобільність неперервної освіти;
- 3) підвищення мотивації та рівня компетентності вчителів та інших фахівців сфери освіти;
- 4) зміцнення вищої освіти Європи;
- 5) підтримка цифрової та зеленої трансформації через освіту та в освіті, професійна підготовка.

17. Виокремлюють такі основні моделі фінансування вищої освіти:

- 1) бюрократична;
- 2) колегіальна;
- 3) ринкова;
- 4) демократична.

18. Видання збірника “...” містить показники систем освіти в ОЕСР та країнах-партнерах. Це показники діяльності вищої освіти: зміна соціального складу студентства, освітнього середовища закладу вищої освіти, моделей освіти; підвищення якості вищої освіти щодо освіти упродовж життя та зміни ринку праці; можливість отримання

випускниками закладів вищої освіти додаткових кваліфікацій; розробка нормативних документів діяльності закладів освіти під час пандемії.

19. Співвіднесіть моделі фінансування вищої освіти до їх означення:

Моделі:	Означення:
1. бюрократична;	А. за неї заклад вищої освіти фінансується переважно за рахунок держави, проте має право залучати приватне фінансування (отримання грантів через проєкти, плата за навчання, проведення наукових досліджень). Перевага моделі – керівництво закладу вищої освіти володіє фінансовою автономією, недоліки – наявність потреби команди висококваліфікованих управлінських кадрів; відсутність прозорості механізму розподілу коштів усередині закладу вищої освіти;
2. колегіальна;	Б. передбачає тісну співпрацю всіх учасників системи вищої освіти та обов’язкове залучення альтернативних джерел фінансування. За цієї моделі держава лише встановлює загальні пріоритети і вимоги до якості освіти, а бізнес здійснює домінуючий вплив на функціонування закладів вищої освіти та вимагає від них інформацію про використання отриманих ресурсів. Недоліком моделі є зорієнтованість закладів вищої освіти на підготовку фахівців фінансово ефективних;
3. ринкова.	В. передбачає фінансування закладів вищої освіти виключно за рахунок державних коштів. Перевагами моделі є можливість держави регулювати підготовку фахівців відповідно до потреб ринку праці, керувати якістю освіти. До недоліків відносять відсутність інституційної автономії та академічної свободи, прийняття фінансових рішень є складною бюрократичною

процедурою.

20. Співвіднесіть міжнародні організації в галузі порівняльної педагогіки з їхніми основними напрямками та функціями діяльності.

Організації:	Основні напрями та функції діяльності:
1. Міжнародний інститут планування освіти;	<p>А. педагогічні інновації, зміст освіти, принципи та методи навчання, оцінювання знань та ін.;</p> <p>Б. поліпшення якості освітньої політики, гнучкого планування розвитку освіти та освітнього менеджменту шляхом підвищення кваліфікації управлінського персоналу, дослідження проблем і перспектив його діяльності;</p> <p>В. з метою гармонізації систем освіти західноєвропейських країн розробляє стратегії співробітництва для країн-членів. Домінантними цілями є сприяння розвитку загальноєвропейського виміру освіти, мобільності та налагодженню зв'язків між школами й університетами Європи;</p> <p>Г. проблеми навчання та освіти дорослих, навчання впродовж життя, подолання неграмотності серед дорослих;</p> <p>Д. поступове формування загальноєвропейської освітньої політики, що повинна забезпечити в усіх країнах-членах Ради рівні права й високі стандарти навчання всіх громадян.</p>
2. Інститут освіти впродовж життя ЮНЕСКО;	
3. Рада Європи;	
4. Європейський Союз;	
5. Міжнародне бюро освіти.	

21. ... – інтеграція зусиль педагогів та освітніх діячів різних країн із метою вирішення провідних протиріч сучасної епохи, координація зусиль із

метою оптимізації освітнього процесу в закладах освіти всіх рівнів та систем освіти в цілому.

22. Співвіднесіть аспекти глобалізації в освіті до їх визначення:

Аспекти:	Визначення:
1. інституціональний; 2. концептуальний; 3. процесуальний.	<p>А. вплив глобалізації на сферу освіти, її мета, наслідки, методи, принципи складають основу низки концепцій;</p> <p>Б. вирішенню питань освіти у світі сприяють великі міжнародні програми і проекти, всесвітні й міжнародні організації. Вони виступають ініціаторами інтеграційних процесів у сфері освіти з метою підвищення її ефективності. Серед них ЮНЕСКО, Світовий Банк (СБ), Рада Європи (РЄ), Європейський Союз (ЄС), Організація економічного співробітництва та розвитку тощо;</p> <p>В. прикладами цього аспекту, тобто глобальних освітніх перетворень, є: запровадження в XVII ст. у всьому цивілізованому світі класно-урочної системи, перехід на початку XX ст. від монополії класичної середньої освіти до співіснування реальної та класичної, введення обов'язкової початкової, а згодом і базової освіти; укладання та застосування стандартів.</p>

23. Співвіднесіть поняття, що відносяться до економічної ефективності освіти, з їхніми визначенням.

Поняття:	Визначення:
1. продуктивність; 2. результативність; 3. економічність.	<p>А. свідчить про затратні, ресурсні боки ефективності.</p> <p>За цим критерієм витрати на освіти мають бути незначними;</p>

	<p>Б. є співвідношенням обсягів послуг чи продуктів із величиною затрат на їх створення;</p> <p>В. характеризує відповідність досягнутих результатів і затрат конкретним цілям.</p>
--	---

24. Фахівці вважають, що між витратами на освіту та їхньою економічною віддачею існує хронологічний розрив у ... років.

25. Витрати на освіту мають складати ... , або ... % ВВП країни.

26. Країни ОЕСР використовують наступні схеми фінансування освіти:

- 1) здобувачі вищої освіти не сплачують за навчання чи плата є символічною завдяки державній підтримці;
- 2) плата за навчання в закладі вищої освіти є високою, але держава пропонує варіанти компенсації приватних витрат;
- 3) плата за навчання в закладі вищої освіти є високою, водночас система компенсацій майже відсутня;
- 4) плата за навчання є не високою, система компенсацій не розвинена.

27. Усвідомлення суспільством визначальної ролі освіти, зокрема і вищої, в формуванні людського капіталу; усвідомлення значущості самореалізації особистості через творчий характер праці та повноцінне дозвілля, що особливо є характерним для промислово розвинутих країн, де спосіб життя є достатньо високим; забезпечення завдяки отриманій освіті бажаного соціального статусу, оскільки високий освітній рівень є певною гарантією успішного працевлаштування; існування у країнах, зокрема й європейських, соціальної політики, спрямованої на захист населення від безробіття; важливість освіти для молоді з заможних верств населення, зокрема й вищої, що пов'язано з утвердженням соціальної еліти сучасного суспільства; залучення до середньої та вищої освіти дівчат, чому сприяє

зменшення застосування важкої фізичної праці на виробництві, висока ефективність праці жінок у електроніці та приладобудуванні, розширення сфери охорони здоров'я та освіти; недостатність заробітної платні чоловіка для забезпечення відповідного матеріального рівня сім'ї; гендерний аспект: прагнення жінок до незалежності й реальної соціальної рівності з чоловіками. – це чинники

28. Соціальні вигоди, що зумовлюють для особистості підвищення рівня освіти, згрупуйте в дві групи: приватні інтереси й суспільні інтереси.

А. Приватні інтереси;	1. Вища заробітна платня, прибутки й рівень фінансових заощаджень;
Б. суспільні інтереси.	2. підвищення продуктивності праці та рівня споживання;
	3. підвищення загальної суми сплачуваних податків;
	4. вищі гарантії зайнятості;
	5. мобільність працівника за умови зміни виду діяльності;
	6. кращі умови праці;
	7. персональна професійна мобільність;
	8. менша вірогідність звернення за допомогою до державних фінансових фондів.

Лекція 2.2. Освіта в різних країнах світу та в Україні

1. У яких країнах управління освітою є децентралізованим?

2. До якої освітньої ланки відмічається активізація уваги в 80-х рр. ХХ ст. у США?

- 1) шкільних установ;
- 2) дошкільних установ;

- 3) закладів вищої освіти;
- 4) професійно-технічної освіти.

3. Що розуміється під поняттям “елективні курси”?

4. У вищій освіті США акцент робиться на

5. У якій країні в дошкільних установах ознайомлюють вихованців з інформаційно-комунікативними технологіями?

6. Установами дошкільного виховання у Великобританії є:

- 1) ясла-садочки;
- 2) муніципальні (державні) денні ясла;
- 3) державні садочки короткочасного перебування дітей;
- 4) ясельні школи та класи;
- 5) ігрові групи;
- 6) приватні денні ясла;
- 7) кооперативні ясла.

7. Тьютор – це:

- 1) учень початкової школи США;
- 2) викладач-наставник в університеті Великобританії;
- 3) шкільний інспектор у Франції;
- 4) учитель у початковій школі України.

8. У якому приватному закладі середньої освіти Великої Британії на високому рівні здійснюється фізичне виховання?

9. Вищій освіті у США притаманні:

- 1) високі рівні у світових рейтингах;
- 2) потужний розвиток інноваційних процесів;
- 3) існування широкого вибору професій;
- 4) тісна співпраця викладачів із роботодавцями;
- 5) висококваліфікований викладацький склад університетів,

коледжів;

б) активне застосування в освітньому процесі найсучасніших освітніх технологій;

7) помітне скорочення іноземних студентів;

8) зменшення кількості університетів.

10. – Великої Британії є закладами освіти інноваційного типу, що реалізують професійну освіту і навчання за програмами учнівства в галузях важливих для економічного зростання країни: цифрові технології, континентальна нафта та газ, високошвидкісні залізничні перевезення, мистецтво та культура.

11. Повну середню освіту, що дозволяє вступити до закладу вищої освіти, забезпечує школа:

Країни:	Школи:
1. Велика Британія;	А. граматична;
2. Франція;	Б. публік скулз;
3. Німеччина.	В. підвищене спеціальне училище;
	Г. вища та професійна гімназія;
	Д. ліцей;
	Е. загальна школа;
	Є. класична гімназія.

12. Найбільшим у Великобританії є ... університет.

13. Найдовшим навчальний рік є у

14. “Дзюку” – це

15. У якій країні існує культ освіти?

16. Система освіти Японії копіює систему освіти

17. У закладах вищої освіти ... (назвати країну) навчальний рік поділяється на 2 семестри: зимовий – від вересня до липня, літній – починається в березні і триває до січня.

18. У якій країні після закінчення початкової школи учні отримують рекомендацію до відповідного типу середньої школи?

1) в Україні;

2) у США;

3) у Великій Британії;

4) у Німеччині.

19. У яких школах Німеччини застосовують нові, прогресивні методики навчання та виховання?

20. У ... (назвати країну) з метою зміцнення здоров'я учнів створюють “снігові”, “морські”, “зелені” класи.

21. “Вищі школи” – це:

- 1) найпрестижніший вид закладів вищої освіти у Франції;
- 2) середня школа в центрі великого міста США;
- 3) школа національної боротьби в Японії;
- 4) об’єднана школа в Німеччині.

22. Випускник французького ліцею може звернутися до ради закладу вищої освіти з проханням на основі подання вирішити його питання вступу до:

- 1) підготовчих класів, що інтенсивно готують до вступу у престижні Вищі школи;
- 2) університетського технологічного інституту з метою здобуття через 2 роки технологічного диплома, що є на ринку праці кваліфікацією досить престижною;
- 3) секції вищих техніків з отриманням через 2 роки посвідчення “вищого техника”;
- 4) спеціалізованих (вищих) профшкіл;
- 5) професійного коледжу.

23. Заклади вищої освіти в Україні здійснюють підготовку

24. Нині в . . . (назвати заклад освіти та країну) суттєво збільшилося виховних напрямів і ґрунтовно поглиблюється їх змістове наповнення. Серед доміантних виховних напрямів наступні: національно-патріотичний, духовний, моральний, фізичний трудовий, сенсорний, екологічний, естетичний, музичний, гендерний, інтелектуальний (розумовий), правовий, економічний.

25. Циклами, за якими організовується освітній процес початкової і базової середньої освіти є:

- 1) 1-й цикл початкової освіти є адаптаційно-ігровим (1–2 роки);
- 2) 2-й цикл початкової освіти є основним (3–4 роки);
- 3) 1-й цикл базової середньої освіти є адаптаційним (5–6 роки);
- 4) 2-й цикл базової середньої освіти – це базове предметне навчання (7–9 роки);
- 5) 1-й цикл профільної середньої освіти є профільно-адаптаційним (10 рік);
- 6) 2-й цикл профільної середньої освіти є профільним (11–12 роки);
- 7) 3-й цикл профільної середньої освіти.

26. Дошкільними установами в Польщі є:

- 1) дитячі клуби для дітей у віці до 3-х років;
- 2) ясельні школи, дошкільні класи, дошкільні підрозділи та центри дошкільної освіти в початкових школах для дітей від 3-х до 6-ти / 7-ми років;
- 3) ясла для малят до 3-х років;
- 4) приватні заклади дошкільної освіти;
- 5) підготовчі класи (групи) для 5-річних дітей.

27. У якій країні перший етап початкової освіти є інтегрованим?

28. Дошкільне виховання здійснюється у:

Країна:		Типи навчальних закладів:	
1	США;	А	муніципальних денних яслах, приватних денних яслах, ясельних школах та класах для дітей віком 3–5 років, ясельних центрах, ігрових групах, у клубах

			матері й дитини, “групах можливостей”, підготовчих класах (групах) для 5-річних дітей;
2	Великої Британії;	Б	дитячих групах, школах-яслах, дитячих яслах (від 2 до 3 р.), дитячих садках (3–5 рр.);
3	Франції;	В	яслах; яслах-садках для дітей віком від народження до 6 років; дитячих садках; однорічних закладах для дітей віком від 5 до 6 років; садочках С. Судзукі;
4	Німеччині;	Г	дитячих садках (кіндергартен) із повним чи неповним перебуванням, призначених для дітей від 3 до 6 років; групах-садках для дітей однієї вікової групи; пришкільних групах (для 5-річних дітей); підготовчих класах початкової школи (для виховання і навчання 5-річних дітей); цілодобових інтернатах для цілком здорових дітей віком від 3 до 6 років, а також для дітей із вадами здоров'я і розвитку; дитячих садках вільного й відкритого типу.
5	Японії.	Д	“материнських” школах, спеціальних дошкільних класах (“класах для малюків”), дитячих садках та яслах.

29. Школа представлена такими типами закладів освіти:

Країна:		Типи навчальних закладів:	
1	США;	А	початковою школою; середньою школою (міські технологічні коледжі, комунальні школи, спеціалізовані школи, фондові школи, добровільно фінансові й добровільно контрольовані школи, школи-маяки, граматичні школи, середня сучасна школа, центри професійної якості, міські академії, приватні привілейовані школи (паблік скулз);

2	Велика Британія;	Б	початкова школа, середня школа (головні школи, реальні школи, загальні школи, гімназії, спеціальні школи);
3	Франція;	В	початковою школою, молодшою середньою школою, старшою середньою школою;
4	Німеччина;	Г	початкова школа; неповна середня школа (коледж) та повна середня школа (ліцей);
5	Японія;	Д	початковою школою (1–5 класи), неповною (молодша) середньою школою (6–8 класи) старшою середньою школою (9–12 класи);
6	Польща.	Е	восьмирічною початковою школою; чотирирічною загальною середньою школою, ліцей; п'ятирічним технічним коледжем; трирічною професійною школою I ступеня; дворічною професійною школою II ступеня; трирічною спеціальною школою, що готує до праці; поліцеальними школами.

30. Співвіднесіть рівні навчання до їхньої орієнтації:

Рівень:	Орієнтація:
1. академічний;	А. передбачений для школярів, які після школи підуть працювати на виробництво;
2. професійний (виробничий або трудовий);	Б. розрахований на підготовку учнів до навчання в закладах вищої освіти менш престижних чи професійних закладах освіти;
3. загальний.	В. є підготовкою до вступу до закладів вищої освіти і ґрунтується на

	ускладнених програмах. Згідно з подальшим професійним вибором учня навчання може мати суспільствознавче, гуманітарне, природниче чи інше спрямуванні.
--	---

31. Скільки відсотків у США становлять загальноосвітні конфесійні школи?

32. Моделями професійного навчання в середніх школах США, які виокремлює А. Сбруєва, є:

- 1) академії кар'єрного росту, що становлять собою "школу в школі";
- 2) професійні курси;
- 3) програми професійного навчання на вибір пропонують усім учням старшої школи;
- 4) програми професійної орієнтації;
- 5) курси в корпоративних школах або професійних училищах зі спеціальностей;
- 6) спеціалізовані програми поглибленого вивчення математики, технологій, природничих наук та ін.;
- 7) учнівська практика на робочому місці.

33. Заклади вищої освіти представлені:

Країна:		Типи навчальних закладів:	
1	У США;	А	університетами, фаховими прикладними вищими професійними школами та професійними академіями;
2	Велика Британія;	Б	коледжами, професійними школами, технологічними інститутами, університетами;
3	Франція;	В	університетами, коледжами, технологічними інститутами тощо;

4	Німеччина;	Г	університетами, вищими школами, вищими спеціалізованими школами тощо;
5	Японія;	Д	університетами, технічними університетами, профільними університетами, політехнічними університетами, академіями тощо;
6	Польща.	Е	університетами, молодшими й технічними коледжами.

34. Основними принципами організації вищої освіти США є:

- 1) автономність та суверенітет закладу вищої освіти;
- 2) гнучкість (вільний вибір студентами предметів і курсів);
- 3) демократичність (рівноправність шансів у отриманні вищої освіти);
- 4) диверсифікація, наступність, варіативність, конкурентність.

35. Професійна освіта у Великій Британії надається ... (назвати заклад освіти).

36. Основною формою професійного навчання у Великій Британії є

37. Освітні програми ... (вказати програму) передбачають 2-річне навчання в класі (коледж або інший заклад освіти) чи в майстерні, або в імітованому робочому середовищі. Обов'язковим складником є стажування (до 3 місяців), вивчення англійської, цифрових технологій та математики.

38. Особливістю дошкільної освіти системи в Німеччині є існування ... (вказати дошкільну установу).

39. Після закінчення початкової школи у Німеччині діти отримують ... до певного типу середньої школи.

40. До II ступеня середньої освіти в Німеччині відносяться:

- 1) професійні школи (складник дуальної системи);
- 2) підвищені спеціальні училища;
- 3) професійні спеціалізовані училища;
- 4) додаткові професійні училища;
- 5) професійні гімназії;
- 6) фахові школи – середні спеціальні професійні заклади освіти;
- 7) школи, що надають 1-річну допрофесійну підготовку;
- 8) 1-річна базова професійна підготовка.

41. Вступ до закладів вищої освіти ФРН здійснюється на основі атестату повної середньої освіти, що є таких типів:

- 1) загальний, що дає можливість доступу до всіх закладів вищої освіти;
- 2) фаховий з можливістю вступу до певних факультетів;
- 3) застосовний для вступу лише в фахові вищі школи і на відповідний факультет загальноосвітнього університету;
- 4) атестат, який дає право вступу до всіх закладів вищої освіти.

42. У якій країні після закінчення 1-го року навчання в університеті тільки 40–50 % здобувачів продовжують освіту на 2-му курсі, відбувається суворая селекція кращих студентів.

43. Важливою умовою вступу до ... (вказати заклад вищої освіти) є навчання на дворічних післяшкільних підготовчих класах, програми і вимоги яких складніші, ніж на двох курсах університетів.

44. У Японії професійно-технічна освіта здійснюється у:

- 1) технічних коледжах;
- 2) фаховій середній школі;
- 3) професійній школі;
- 4) молодших коледжах;
- 5) коледжах спеціальної підготовки.

45. Управління освітою в Україні здійснюють:

- 1) Міністерство освіти і науки України;
- 2) органи місцевого самоврядування;
- 3) місцеві органи державної виконавчої влади;
- 4) органи громадського самоврядування;
- 5) конфесійні організації.

46. Згідно Закону “Про вищу освіту” (2014 р.) підготовка фахівців із вищою освітою провадиться за відповідними освітньо-науковими, освітньо-професійними, науковими програмами за такими рівнями вищої освіти:

- 1) початковий (короткий цикл) вищої освіти;
- 2) перший (бакалаврський);
- 3) другий (магістерський);
- 4) третій (освітньо-науковий);
- 5) науковий.

Лекція 2.3. Реформування освіти: стратегічні пріоритети

1. Поняття ... означає здатність розуміти та використовувати різні типи інформації в професійному, громадському та побутовому житті; можливість індивіда бути включеним у політичну, економічну, культурну практику суспільства.

2. Виокремлюють ... грамотності, охоплюючи різні галузі діяльності, зокрема інформаційні технології, домогосподарство, навчальне середовище, дозвілля, спорт.

3. До принципів неперервної освіти відносять:

- 1) гуманізм;
- 2) демократизм;
- 3) всезагальність;
- 4) інтеграцію;
- 5) гнучкість;
- 6) релевантність.

4. Якої форми власності закладів дошкільної освіти найбільше у світі?

5. Існування розгалуженої мережі закладів дошкільної освіти; реалізація в освітньому процесі закладу дошкільної освіти компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інклюзивного підходів; оновлення нормативно-правової бази дошкільної освіти та змістово-методичного забезпечення; упровадження в заклади дошкільної освіти культури демократії; оцінювання якості дошкільної освіти та моніторинг; проведення моніторингових досліджень; упровадження дистанційного та змішаного навчання; існування системи відбору кваліфікованих педагогічних кадрів – це ... розвитку дошкільної освіти.

6. Початкова освіта в ЄС триває від ... до ... років.

7. У сучасній середній освіті існують рівні: академічний, що ..., професійний, технічний –

8. Професійна освіта нижчого рівня здобувається на базі

9. Уведення двоциклічного навчання, запровадження кредитної системи, контроль якості освіти, сприяння мобільності, забезпечення працевлаштування випускників – це ...

10. Загальна тенденція полягає у збільшенні терміну підготовки вчителів і співпадає з позицією багатьох європейських освітніх організацій про необхідний їхній освітній рівень на рівні

11. У Японії, США, Південній Кореї вчителів готують тільки в

12. ... є цілеспрямованим процесом розвитку особистості шляхом реалізації освітніх послуг і програм, здійснення освітньо-інформаційної діяльності в межах і за межами повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої, післядипломної освіти.

13. Диференціюйте наведені поняття на принципи та функції освіти дорослих.

А. Принципи освіти дорослих;	1. Доступності та добровільності;
Б. функції освіти дорослих.	2. неперервності та наступності;
	3. цілеспрямованості, динамічності, прогностичності;
	4. адаптивна;
	5. компенсуюча;

	6. розвивальна;
	7. науковості, технологічності й перспективності;
	8. аналітична;
	9. перетворювальна;
	10. інтеграції;
	11. державної підтримки;
	12. фінансування державних і комунальних закладів та установ;
	13. прогностична;
	14. комунікативна;
	15. врахування особливостей структури і змісту освітніх потреб;
	16. єдності формальної та неформальної освіти;
	17. заохочувальна;
	18. конкурентоспроможності й гласності.

14. ... – це недержавний заклад освіти, що належить приватним особам, благодійним, просвітницьким чи релігійним організаціям, фондам.

15. ... трактується як джерело соціальної сили, спрямованої на вдосконалення суспільства. Метою критичної грамотності визначають сприяння активній участі громадян в удосконаленні суспільства, пробудження громадянської свідомості.

16. Типи парадигм університетської освіти є

17. Співвіднесіть виміри формування Європейського освітнього простору, що сформульовані в Повідомленні Комісії до

Європейського Парламенту, Європейського соціально-економічного комітету, Європейської Ради, Комітету регіонів щодо досягнення Європейського освітнього простору до 2025 р. (2020 р.), до їх означення:

Виміри:	Означення:
1. якість;	А. освіта на всіх рівнях повинна сприяти формуванню цифрових навичок та компетентностей, як от, підприємливість, вміння вчитись, що є необхідними для орієнтування на ринку праці, трансформованому технологічними змінами;
2. включення й гендерна рівність;	Б. надання молоді знань, формування компетентностей для вибудови власного життя (цифрова та підприємницька компетентності, критичне мислення, багатомовність, творчість та громадянська діяльність);
3. зелений та цифровий перехід;	В. освітні досягнення повинні бути відокремлені від економічного, соціального та культурного статусу, з метою розвитку здібностей кожної людини та забезпечення підвищення соціальної мобільності. Значна роль у цьому аспекті відводиться дошкільній освіті. Розвиток гендерної чутливості;
4. викладачі та тренери;	Г. поглиблена співпраця закладів вищої освіти; заклади вищої освіти мають бути головними “квадрату знань” – дослідження, освіта, інновації, послуги суспільству; визнання за кордоном кваліфікацій і періодів навчання, визнання і портативність коротких курсів, що ведуть до отримання мікро-акредитацій; увага

	до спеціалізованих освітніх програм (кібербезпека, штучний інтелект тощо);
5. вища освіта;	Д. рівні умови співпраці, етичні стандарти та стандарти доброчесності є домінантою розгортання партнерств із країнами-членами по всьому світу; розширення асоціації країн, що не входять до Європейського освітнього простору та ЄС;
6. геополітичний вимір.	Е. професія педагога вимагає переоцінки в соціальному та фінансовому аспекті; вчителі та тренери потребують постійних можливостей професійного зростання; мобільність учнів / студентів, викладачів повинна стати складником педагогічної освіти.

18. Співвіднесіть стратегічні пріоритети на наступне 10-ліття, що сформульовані у Стратегічній рамковій програмі Європейського співробітництва в галузі освіти і навчання “До Європейського освітнього простору й поза” (2021–2030 рр.), до їх визначень:

Стратегічні пріоритети:	Визначення:
1. підвищення якості, рівності, інклюзії та успіху для всіх у освіті та навчанні;	А. потрібно забезпечити глибокі зміни в закладах освіти всіх рівнів і типів, що мають включити зелений та цифровий виміри у свій розвиток. Екосистеми цифрової освіти потребують значних інвестицій для інтеграції екологічної стійкості та цифрових компетентностей та створення умов до формування цих компетентностей. Домінантним завданням закладів освіти є створення умов для зеленого та цифрового переходу. Окрім цього,

	важливо модернізувати галузі техніки, технології, математики та мистецтва;
2. перетворення навчання впродовж всього життя та мобільності в реальність для всіх;	Б. постійна зміна кар'єрної траєкторії всіх громадян Європи в поєднанні з підвищенням пенсійного віку, роблять навчання впродовж життя реальністю. Воно пронизує всі рівні та типи освіти, а також неформальне та інформальне навчання. Якісному навчанню впродовж життя сприятиме наступність різних форм і рівнів освіти, а також визнання неформального та інформального навчання. Системи освіти та навчання мають стати більш стійкими, гнучкими, зорієнтованими на майбутнє та привабливими. Вони повинні охоплювати різноманітні групи учнів та пропонувати визнання та перевірку можливостей попереднього навчання, підвищення кваліфікації, перекваліфікацію, зокрема й на вищих рівнях кваліфікації та впродовж усього трудового життя, за сприяння таких ініціатив, як Європейські університети, центри професійної майстерності, що започатковані в рамках програми Erasmus+. Кращому задоволенню потреб здобувачів освіти, сприятимуть інновації в освітніх траєкторіях, нові освітні підходи, зокрема й індивідуальні, в освітніх середовищах закладів освіти, а також на робочих місцях і в громаді;
3. підвищення рівня володіння компетентностями	В. впродовж наступного 10-ліття заклади вищої освіти заохочуватимуться до пошуку нових форм тісної співпраці, зокрема шляхом організації

та мотивації в професії освітянина;	транснаціональних альянсів. Заклади вищої освіти мають об'єднати свої зусилля з метою створення більших можливостей для мобільності студентів і співробітників, стимулювання досліджень та інновацій, зокрема через упровадження ініціативи Європейських університетів. Є важливим продовжувати роботу в рамках Болонського процесу, створюючи Європейський дослідницький простір;
4. зміцнення позиції європейської вищої освіти;	Г. вчителі, науково-педагогічні працівники та керівники закладів освіти на всіх рівнях є головними суб'єктами освіти та навчання. Щоб підтримувати інклюзивність, інновації, якість і досягнення в освіті та навчанні, освітяни мають бути високо компетентними та вмотивованими, що вимагає створення можливостей професійного навчання впродовж усієї кар'єри. Особлива увага має приділятися добробуту вчителів, тренерів та освітнього персоналу, що є важливим фактором поліпшення якості викладання. Існує також потреба підвищення привабливості професії вчителя, зокрема й у аспекті нестачі та старіння вчительських кадрів;
5. Підтримка зеленого та цифрового переходу в освіті та навчанні.	Д. якість освіти та навчання передбачає сформованість ключових компетентностей, зокрема й базових, як фундаментальних основ для майбутнього успіху. Цьому, передусім, мають сприяти висококваліфіковані й вмотивовані педагоги і тренери. Варто докладати зусилля, спрямовані на зниження показників

	<p>передчасного закінчення школи, а також збільшення кількості тих, хто здобув повну загальну середню освіту. З метою забезпечення інклюзивної освіти та рівних можливостей для всіх школярів на всіх рівнях освіти, академічні досягнення мають бути відокремлені від економічного, соціального та культурного статусу, а також інших особистих обставин. Потрібно сприяти якісній дошкільній освіті, як основі майбутнього успіху в навчанні. Цифрові технології відіграють важливу роль у створенні освітнього середовища, навчальних матеріалів, методів навчання, адаптованих для учнів з різними освітніми потребами.</p>
--	---

19. ... – це громадяни, які навчалися в школі, проте не набули чи втратили навички швидкого читання і елементарного письма; вони не розуміють інструкції до механізмів, хімічних реактивів, правил безпеки на виробництві.

20. ... – суспільство, яке вчиться перманентно, впродовж усього свого існування.

21. Співвіднесіть види загальної грамотності дорослих та їхні визначення.

Види грамотності:	Визначення:
1. прозова грамотність;	А.уміння викласти інформацію в документі та почерпнути її звідти;
2. документальна	Б. уміння робити прості обчислення та розуміти

грамотність;	кількісні показники;
3. математична (обчислювальна) грамотність.	В. передбачає розуміння різних видів текстів, зокрема газетних статей, прозових і поетичних творів;
	Г. передбачає оволодіння широким спектром наукових даних.

22. Співвіднесіть рівні грамотності до їх трактувань.

Рівні:	Трактування:
1. перший;	А. людина цілком добре читає, але в розумінні складних текстів може відчувати труднощі;
2. другий;	Б. означає серйозні труднощі в читанні, розумінні й інтерпретації текстів і неусвідомлення того, що це становить проблему;
3. третій;	В. високий рівень грамотності, що передбачає наявність розвинутих загальнокультурних і професійних навичок;
4. четвертий і п'ятий.	Г. людина читає прості, чітко викладені тексти; навички їхньої інтерпретації досить обмежені; проблема недостатньої грамотності не усвідомлюється.

23. Поняття “...” включає саму систему освіти (формальну та неформальну), систему неформальної освіти (культурно-освітні та заклади виховання), освітні заходи, що відбуваються після завершення формальної освіти.

24. Ключовими компетентностями, що є складовими частинами функціональної грамотності, які визначає РЄ є:

- 1) соціально-політична;
- 2) інформаційна;

- 3) комунікативна;
- 4) соціокультурна;
- 5) математична;
- 6) прозова.

25. Наведені поняття диференціюйте на чинники та функції неперервності освіти.

А. Чинники;	1. “Вертикальна інтеграція”;
Б. функції.	2. компенсуюча;
	3. адаптивна;
	4. “горизонтальна інтеграція”;
	5. розвивальна.

26. Канали реалізації неперервної освіти охоплюють:

- 1) державну освітню систему;
- 2) неформальну систему освіти;
- 3) приватні заклади освіти;
- 4) очне й вечірнє відділення;
- 5) заочне навчання;
- 6) відкриті університети;
- 7) дистанційне навчання.

27. Найпоширенішими типами дитячих закладів у світі є:

- 1) материнські школи;
- 2) ясельні школи та ясельні класи;
- 3) дитячі садки з повним чи неповним перебуванням (від 3-х до 6-ти років);
- 4) реабілітаційні дошкільні заклади освіти;
- 5) підготовчі класи початкової школи (для 5-річних дітей);
- 6) закриті навчальні дошкільні установи;

- 7) цілодобові інтернати для дітей від 3-х до 6-ти років;
- 8) клуби матері та дитини, клуб малюка;
- 9) ігрові групи;
- 10) ясла державного типу, пункти денного догляду за дитиною.

28. Подані організації диференціюйте на ті, що здійснюють координаційну роботу в галузі виховання і навчання (А), і ті, що є міжнародними організаціями в галузі дошкільної освіти (Б).

А. Організації, що здійснюють координаційну роботу в галузі виховання і навчання;	1. Інтернаціональне бюро виховання (Швейцарія);
Б. організації, що є міжнародними в галузі дошкільної освіти.	2. Міжнародна організація ЮНЕСКО;
	3. Дитячий фонд ООН – ЮНІСЕФ;
	4. Міжнародний інститут педагогічних досліджень (Німеччина);
	5. Міжнародний педагогічний центр (Франція);
	6. Міжнародний інститут освіти (США);
	7. Міжнародний благодійний фонд ім. Г. Гмайнера;
	8. Товариство з порівняльної педагогіки (Англія);
	9. Міжнародна Монтессорі-асоціація (Данія);
	10. Педагогічне товариство імені Я. Корчака

	(Польща);
	11. Міжнародне товариство послідовників В. Сухомлинського.

29. Середня освіта у світі представлена закладами освіти:

30. Домінантним напрямом розвитку системи середньої освіти є її ... (широка варіативність освітніх програм, освітніх установ, органів управління).

31. Тенденція ... передбачає інформаційну грамотність, співпрацю та спілкування, створення цифрового контенту (зокрема програмування), безпеку (компетенції, пов'язані з кібербезпекою).

32. Найяскравіше ... модель професійної освіти і навчання представлена у Великій Британії, США та Японії.

33. Наведені стратегічні напрямки розвитку професійної освіти диференціюйте на ті, що належать до парадигми професійної освіти (Сеул, 1999 р.) (А), і ті, що належать до попередньої парадигми (Б).

А. Парадигма професійної освіти, Сеул, 1999 р.;	1. Орієнтація на існуючу (планову) пропозицію;
Б. попередня парадигма професійної освіти.	2. разове набуття кваліфікації;
	3. орієнтація на реальний попит ринку праці;
	4. надання кваліфікації вузького профілю;

	5. освіта впродовж усього життя;
	6. надання кваліфікації широкого профілю та компетентностей для підвищення чи зміни кваліфікації, пошуку нового місця роботи;
	7. інтеграція процесів набуття практичних навичок і теоретичних знань;
	8. відокремлення процесів практичної та теоретичної підготовки;
	9. сталий графік прийому на навчання та його закінчення;
	10. орієнтація на формальний сектор економіки;
	11. гнучкий і варіативний підхід до визначення термінів навчання;
	12. орієнтація на формальний і неформальний сектор економіки;
	13. спрямування на роботу за наймом;
	14. освітню політику та фінансування сфери професійної (професійно-технічної освіти) здійснює держава;
	15. орієнтація на роботу за наймом та на самостійне підприємництво;
	16. функції визначення політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, контролю за її розвитком та забезпечення фінансовими ресурсами відокремлені одна від одної, що зумовлено потребами ринку праці.

34. Розвиток педагогічної освіти нині проходить на межі двох протилежних тенденцій: ...,

35. Підвищення рівня вимог до педагогічної освіти; збільшення тривалості початкової підготовки; професіоналізм; формування професійної і дидактичної компетентності; зв'язок із науковими дослідженнями; використання нових технологій – це

36. Вчителів готують для:

Рівні освіти:	Заклади освіти:
1. початкова школа;	А. університет;
2. неповна середня школа;	Б. середні чи “напіввищі” педагогічні заклади освіти (педагогічний коледж, педагогічне училище);
3. старші класи середньої школи.	В. вищі педагогічні школи (педагогічні інститути й педагогічні коледжі).

37. Ключовими елементами змісту професійної підготовки вчителів є:

- 1) академічні дисципліни;
- 2) освітня теорія;
- 3) освітня практика;
- 4) методики викладання навчальних предметів;
- 5) практики;
- 6) фундаментальні предмети.

38. Елітарна модель школи представлена ..., призначеними для підготовки еліти суспільства.

39. ... це приватні школи, створені для національних меншин із метою збереження національної мови, культури, залучення до національних традицій.

40. ... модель представлена приватними школами, що організовують діяльність із урахуванням приналежності учнів до відповідної конфесії.

41. Школи ... моделі, застосовуючи різноманітні компенсуючі програми, допомагають учням, у яких виникли проблеми з навчанням у державній школі, а заклади освіти, де за домінуючу обрана модель організації навчання, намагаються задовольнити потреби суспільства в освітніх послугах, що користуються підвищеним попитом, і працюють із відповідною категорією населення, – це

Лекція 3.1. Трансформації шкільної освіти

1. У більшості розвинутих країн децентралізація відбувається наступними взаємодоповнюючими шляхами:

- 1) залучення батьків до вирішення проблем освіти;
- 2) залучення громадськості до вирішення проблем освіти;
- 3) розширення повноважень місцевих органів управління освітою в ухваленні рішень;
- 4) посилення автономії закладів освіти в управлінні їхніми ресурсами;
- 5) впровадження ІТ у освітній процес.

2. Співіднесіть типи управління освітою до їх визначень:

А. децентралізований;	1. за цього типу освітні завдання передбачаються державою, а рішення щодо
-----------------------	---

	освітніх програм, методів навчання, працевлаштування випускників, оплати праці педагогічному персоналу тощо ухвалюються на центральному рівні (Австрія, Греція, Іспанія, Італія, Португалія, Франція);
Б. централізований;	2. характеризується наданням більшої частини повноважень закладам освіти, зокрема щодо організації освітнього процесу, кадрових питань, використання ресурсів. На цьому підґрунті визначають 3 головні системи фінансування системи освіти, що має різні способи надходження коштів від центрального рівня: закладам освіти, на підставі угод органам місцевого самоврядування, на підставі угод з подальшим розподілом між закладами освіти за встановленими правилами органам місцевого самоврядування;
В. децентралізований із посиленою автономією закладу освіти.	3. передбачає делегуванням повноважень органам місцевого самоврядування (громадам) виконання більшої частини освітніх завдань. Такий стан речей ґрунтується на переконанні, що члени місцевих громад (платники податків, вчителі, вихователі, батьки, викладачі) краще розуміють освітні потреби дітей місцевих спільнот і шкіл.

3. До форм децентралізації належать:

1) делегування;

- 2) адміністрування;
- 3) деконцентрація;
- 4) деволюція;
- 5) розмежування.

4. У Великій Британії вся відповідальність за поточну діяльність закладів освіти покладається на ... та населення.

5. ... стандарт – це вид стандарту, в якому виділяють сфери чи елементи компетентностей, пов'язаних із певним предметом, і формулюються ступені (шкала) досягнень.

6. Об'єктом стандартизації можуть бути як навчальні програми, так і

7. Типове “ядро” ... (назвати рівень школи) стандартів складається з 7 предметних галузей: мова (рідна мова та література, одна / дві іноземні), математика, технологія, природничі предмети (біологія, фізика, хімія, астрономія, екологія), суспільствознавчі предмети (суспільствознавство, історія, громадянознавство), мистецькі предмети, фізична культура та спорт. Залежно від концептуальних поглядів на роль і місце, географія може входити до природничої чи до суспільствознавчої галузі. До варіативного складника входять обов'язкові предмети на вибір (релігійна освіта, друга іноземна мова, практико / професійно / суспільно орієнтовані курси).

8. Стандарти, що застосовують країни ЄС:

1) формують систему вимог за допомогою двох компонентів – інваріантної та варіативної частини;

2) акцентують увагу не на тому, що потрібно вчити, на тому, що потрібно знати учневі, сприяючи засвоєнню змісту освіти;

3) гарантують достатній обсяг знань і вмінь, що має отримати кожен учень, забезпечуючи рівний доступ до освіти всіх верств населення, зокрема і найвразливіших;

4) окреслюють результати, яких потрібно досягнути у процесі навчання, та запроваджують систему критеріїв їх оцінювання, що надає школяру, вчителям і закладам освіти захист від можливих упереджень на місцевому рівні, а державам – засоби моніторингу якості національної системи освіти.

9. “Національний курикулум” Великої Британії передбачає обов’язкове використання знань та вмінь із ... (навчальний предмет) при вивченні змісту інших предметів (англійська мова, математика, географія, історія, мистецтво та дизайн, проєктування та технології, природознавство, сучасні іноземні мови, фізичне виховання).

10. Трансформації, що відбуваються на рівні освіти, спрямовані на зближення академічного та .. напрямів, що традиційно існували окремо.

11. Основними критеріями, на підставі яких відбувається диференціація освіти, є:

12. Диференціація за ... означає передбачає застосування вчителем різних навчальних матеріалів, методів, засобів для різних груп учнів.

13. Вибір учнем відповідного потоку зі своїм певним набором предметів, глибиною вивчення обов'язкових для всіх предметів – це диференціація за

14. Форми зовнішньої диференціації майже завжди ініційовані ...

15. У США дітей починають ділити на групи за рівнем здібностей на етапі

16. Однією з форм диференціації за змістом освіти в американській школі на академічному потоці є відповідні спрямування

17. У Великій Британії діти з найвищим показником розумової діяльності та навчальними успіхами потрапляють до:

- 1) граматичної школи;
- 2) сучасної школи;
- 3) технологічного коледжу;
- 4) об'єднаної школи.

18. У Великій Британії технологічний коледж готує до вступу в

....

19. ... – це тип навчального закладу, під дахом якого існують усі три типи (академісний, загальноосвітній, професійний) середніх закладів освіти.

20. Середня школа представлена:

1	У ФРН;	А	Граматичною	та	сучасною	школою,
---	--------	---	-------------	----	----------	---------

			технологічним коледжем, об'єднаною школою;
2	в Україні;	Б	загальними, аграрними, військовими, професійними та технологічними ліцеями; коледжами;
3	у Великій Британії;	В	головною, реальною, загальною школами, гімназією, спеціальними школами, інтегрована та об'єднана школи;
4	у Франції.	Г	гімназією, ліцеєм.

21. Фундаментальну середню освіту в ФРН дає

22. У Франції існує наступні типи бакалаврату:

- 1) загальний;
- 2) професійної здатності;
- 3) технологічний;
- 4) професійний.

23. Зкладами середньої освіти України, що мають академічний профіль, є:

- 1) гімназія;
- 2) ліцей;
- 3) академія.

24. “Державний стандарт базової і повної середньої освіти” (2011 р.) як комплексний нормативний документ включає

25. Мета ... (рівень школи) зосереджена на формуванні в учнів основ грамотності, що нині передбачає, окрім операційного й когнітивного, етичний, мотиваційний, соціальний і особистісний аспекти.

26. На рівні МСКО 1 відбувається постійна модернізація підходів до добору знань, вони осучаснюються та уводяться нові предмети. Зокрема, мовний складник розширився за рахунок включення ..., мистецький – ..., математичний – ..., ставши математично-технологічним, а складник “Освіта про здоров’я”, є розширеною версією Вставити назви предметів.

27. Поняття “...” передбачає розподіл повноважень, обов’язків і відповідальності, за якого на кожному рівні управління виконуються чітко визначені, притаманні лише йому, функції та відсутнє втручання в компетенцію інших.

28. У Державному стандарті базової середньої освіти (...., вказати рік) замість змістових ліній, що повинні упорядковувати зміст освіти, представлено групи обов’язкових результатів навчання, за якими повинен формуватися зміст освіти в модельних навчальних програмах.

29. ... диференціація в освіті є формою врахування індивідуальних особливостей тих, хто навчається, на основі поділу їх на характерні типологічні групи за різними показниками (рівнем навчальних можливостей, успішністю, пізнавальними інтересами, темпом навчання тощо).

30. До критеріїв, на підставі яких відбувається диференціація освіти, відносять:

- 1) за часом навчання;
- 2) за змістом навчання;
- 3) за умовами навчання;

- 4) за навчальними цілями;
- 5) за рівнем навчання.

31. Ступінь диференціації навчального процесу може бути

32. У американських школах є поширеним поділ у самому потоці на групи (треки):

- 1) високі, середні, низькі;
- 2) сильні, середні, слабкі;
- 3) мінливі, постійні;
- 4) гуманітарні, математичні.

33. У США досить поширеними є різні індивідуальні програми, що пропонуються на академічних потоках. Із запропонованого переліку оберіть такі програми.

1. Незалежні;	6. просунуті;
2. збагачені;	7. професійно спрямовані;
3. гуманітарно спрямовані;	8. елективні;
4. природничо-математично спрямовані;	9. додаткові;
5. прискорені;	10. елітарні.

34. Співвіднесіть форми групувань, що використовуються при диференціації у США, та їхні поняття:

Форми групувань:	Визначення:
1. гетерогенне (змішане) групування за класами в межах однієї паралелі (учнів одного віку);	А. об'єднання за рівнем розвитку навичок), що має назву XYZ-групування, тобто в кожному класі є учні з відповідним рівнем здібностей – X –

	сильні, Y – середні, Z – слабкі;
2. гомогенне групування в межах декількох навчальних паралелей;	Б. групування, за якого навчаються разом упродовж певного часу учні (з різних навчальних паралелей), які мають однаковий рівень розвитку навичок із певного предмета;
3. гомогенне групування в одному класі;	В. за цієї форми учнів поділяють за рівнем розвитку здібностей на 3 групи в межах одного класу. Завдання, що виконують групи, різні. Поки вчитель працює з однією групою, інші групи виконують самостійну роботу;
4. гомогенне групування в межах однієї паралелі.	Г. передбачає об'єднання в одній групі учнів із широким спектром напрямів і рівнів навчальних здібностей.

35. У структурі навчального плану виділяють:

- 1) інваріантну частину;
- 2) основну частину;
- 3) додаткову частину;
- 4) елективну частину;
- 5) варіативну частину.

36. Із наведеного переліку обов'язкових навчальних предметів, що представлені в “Національному курикулумі” Великій Британії оберіть ті, що складають “ядро”.

1. Англійська мова; 2. дизайн і технологія; 3. математика; 4. природознавство; 5. інформаційні та комунікаційні технології; 6. історія; 7. географія; 8. мистецтво; 9. музика; 10. фізичне виховання.

37. Співвіднесіть документи США, на основі яких у певний період відбувалося створення стандартів освіти до модернізацій, привнесених цими документами:

Документи:	Модернізації:
1. програма “Америка 2000” (1989 р.);	А. розроблені основні характеристики стандартів. Уведення у сфері освіти системи національних стандартів супроводжувалося розробкою нових тестів. Нові стандарти в галузі освіти – це загальнонаціональні стандарти, що окреслюють усе те, що мають знати учні, щоб досягти успіху;
2. програма “Цілі 2000” (1994 р.);	Б. проголошені загальнонаціональні цілі освіти з акцентом на якість;
3. документ Національної ради з стандартів освіти та тестування (1992 р.);	В. закріплено федеральну вимогу до штатів щодо укладання та затвердження стандартів змісту та стандартів навчальних досягнень школярів;
4. “Програма для реформ” (2010 р.);	Г. створене федеральне відомство – Комітет із національних стандартів освіти та їхнього удосконалення (NESIC), який здійснював сертифікацію добровільно прийнятих стандартів. Діяльність комітету була спрямована на контроль за відповідністю національних стандартів міжнародним, їхньої порівнюваності з кращими світовими стандартами у сфері освіти, за відповідністю стандартів штатів національним. Створення 4-х нових дослідницьких інститутів повинно було вирішити проблеми стандартизації

	освіти у країні;
5. Закон “Жодної дитини поза увагою” (2001 р.).	Д. підкреслено важливість стандартів освіти.

38. Співвіднесіть мотиви основних завдань децентралізації у сфері управління освітою до її пояснення.

Мотиви:	Пояснення:
1. політичні;	А. свідчать, що центральні органи влади не в змозі здійснювати повне фінансування сфери освіти;
2. фінансові;	Б. мотиви цієї групи сприяють ухваленню рішень на місцевому рівні, що дозволяє зменшити витрати на досягнення конкретного результату;
3. ефективності.	В. ці мотиви складають підґрунтя для зростання участі громадськості в ухваленні державних рішень.

39. Що розуміє Дж. Брунур під принципом “навчання як акт відкриття”?

40. Дискусії можна організувати як:

- 1) “круглий стіл”;
- 2) засідання експертної групи;
- 3) ділова гра;
- 4) форум;
- 5) симпозіум;
- 6) дебати;
- 7) обговорення;

8) судове засідання.

41. Одним із найпопулярних видів навчальних ігор є:

42. Орієнтація на розвиток ... є головним аспектом гуманізації освіти, формуванню якого слугувала когнітивіська теорія, розроблена в 50-60-ті рр. XX ст. видатним американським психологом-експериментатором Дж. Брунером.

43. У другій половині 1990-х рр. методикою, що набула значної популярності, стала CASE –

44. Близькими до CASE є так звані ... моделі.

45. Нині більшість зарубіжних і вітчизняних науковців проблему гуманізації освіти тісно пов'язують із проблемою її

Лекція 3.2. Модернізація освітньої діяльності вищої школи в зарубіжних країнах та в Україні

1. Співвіднесіть етапи розвитку поняття “компетентність” з їх означеннями:

Етапи:	Означення:
1. перший (1960–1970 рр.);	А. компетентності пояснюються як навички загального характеру, що визначають суть подальшої діяльності чи виконання відповідних дій;
2. другий (1970–1990 рр.);	Б. компетентності розглядаються як такі, що потребують як елемента виконання, так і

	володіння особистістю відповідними інтелектуальними, соціальними та моральними якостями;
3. третій (від 1990 р.).	В. біхевіористичне розуміння поняття: компетентність трактувалася як проста демонстрація діяльності.

2. Базовими характеристики поняття “компетентність” є:

1) для демонстрації компетентності потрібен обов’язково контекст;

2) компетентність є завжди результатом, характеристикою того, що може робити особа, а не характеризує процес, за якого особа набула цієї компетентності;

3) для вимірювання здатності особи щось робити необхідні чітко визначені та затверджені стандарти;

4) компетентність виступає мірою того, що особа може робити в чітко визначений час;

5) компетентності розглядаються як такі, що потребують як елемента виконання, так і володіння особистістю відповідними інтелектуальними, соціальними та моральними якостями.

3. Чотирма стовпами, на яких має ґрунтуватися освіта ХХІ ст. є: “уміння жити разом”, “уміння діяти”, “уміння вчитись”, ...”, що є нічим іншим, як глобальними компетентностями.

4. ... (назвати документ) має за мету: визначити і схарактеризувати ключові компетентності, що є необхідні для працевлаштування, особистісної реалізації та активного, здорового і відповідального громадянства, соціальної інтеграції; надати європейський довідковий інструмент для тих осіб, які формують

політику, освітянського персоналу, освітніх провайдерів, роботодавців, державних служб зайнятості, а також учнів; підтримувати зусилля на всіх рівнях (європейському, національному, регіональному, місцевому) щодо сприяння розвитку компетентності в перспективі навчання упродовж усього життя.

5. ... (назвати документ) – є загальною конструкцією, що визначає механізми взаємодії між національними рамками кваліфікацій.

6. ... - це загальні твердження щодо типових очікуваних досягнень і здатностей, що асоціюються з кваліфікаціями, які присуджуються після закінчення кожного з Болонських циклів вищої освіти.

7. ... (рівень освіти) відповідає 6 рівню Національної рамки кваліфікацій та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

8. Академічний вимір залучення здобувачів вищої освіти, розкриттю якого слугує поняття “студентоцентроване навчання”, передбачає такі елементи:

- 1) опора на активне навчання;
- 2) акцент на глибоке опрацювання і розуміння навчального матеріалу;
- 3) підвищення відповідальності та підзвітності студентів;
- 4) підвищення рівня автономії студентів;
- 5) взаємозалежність між викладачами і студентами;
- 6) взаємоповага викладачів і студентів;

7) рефлексивний підхід до освітнього процесу як з боку викладачів, так і студентів.

9. Співвіднесіть концептуальні засадами студентоцентрованого навчання з їх означеннями:

Концептуальні засади:	Означення:
1. конструктивізм як теорія навчання;	А. включає процес якісних змін когнітивних можливостей здобувача вищої освіти, як неперервний процес трансформації, що концентрується на зміцненні й розширенні його можливостей, насамперед, розвитку критичного мислення;
2. теорія розвивального навчання;	Б. залежно від рівня залучення до процесу змін у освіті здобувачі вищої освіти, можуть бути задіяні до виконання функції оцінювання якості освітніх послуг, що здійснюється шляхом моніторингу якості освіти (опитування, аналіз офіційних скарг, робота з цільовими групами, залучення здобувачів вищої освіти до роботи в агенціях забезпечення якості вищої освіти (на інституційному, національному рівнях); брати участь у прийнятті рішень у процесі взаємодії керівництва, професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти, спільного пошуку шляхів розв'язання нагальних проблем, включення здобувачів вищої освіти до органів управління закладом вищої освіти тощо;
3. концепція перетворення	В. відповідно до неї за для успішного навчання здобувачі вищої освіти мають самотійно

здобувача вищої освіти на агента освітніх змін.	конструювати та реконструювати знання. Найефективніший спосіб навчання – створення значущого для здобувача вищої освіти продукту діяльності.
---	--

10. Ключовими парадигмальними ознаками студентоцентрованого навчання є такі:

- 1) інноваційне викладання;
- 2) інноваційне відкриття;
- 3) центрованість на досягненні здобувачами вищої освіти результатів навчання;
- 4) застосування системи трансферу та акумуляції навчальних кредитів, тобто Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS);
- 5) гнучкий курикулум й індивідуальні освітні траєкторії.

11. ... аспект феномена залучення студентства трактують, як формальну або фактичну можливість впливати на рішення, що приймаються не тільки в межах закладу вищої освіти.

12. Ступенями участі студентів у прийнятті рішень і не тільки в межах закладу вищої освіти є:

- 1) базовий;
- 2) структурований діалог;
- 3) партнерство;
- 4) взаємодія.

13. На думку Ф. Альтбаха, ... – це публічне представлення студентами нових ідей, організація громадських обговорень щодо

гострих суспільних проблем, які реалізується шляхом публікацій, виступів, кампаній, застосування ЗМІ, демонстрації тощо.

14. Співвіднесіть підходи у сприйнятті студентства з їх означеннями:

Підходи:	Означення:
1. комунітарний;	А. сучасна теорія управління акцентує, що жоден “гравець” у вищій освіті не володіє всією інформацією та знаннями, необхідними для вирішення складних, багатогранних та динамічних проблем у цій галузі. Більше того, жоден “гравець” не має достатнього й повного бачення, щоб ефективно застосовувати існуючі інструменти для виходу з кризи, а також не володіє достатнім потенціалом для одноосібного домінування в будь-якій галузі управління;
2. стейкхолдерський;	Б. за цього підходу здобувачі вищої освіти розглядаються як майбутня еліта та громадяни, виник водночас з усвідомленням того, що вища освіта здійснює значний внесок у розвиток демократичних суспільств європейського регіону;
3. соціалізаційний;	В. студенти є “рівноправним членами академічної спільноти”. Представником цього підходу є відомий європейський політичний діяч С. Берген. Він переконаний, що: “здобувачі вищої освіти, як члени академічної спільноти, є відповідальними за свою освіту, а також за діяльність освітньої установи, що

	створює необхідні умови для одержання освіти. Дослідник наголошує на тому, що активна участь усіх членів академічної спільноти є вигідною, адже вони зацікавлені в розвитку та вдосконаленні закладу вищої освіти;
4. конс'юмерський.	Г. відповідно до якого студенти є клієнтами, споживачами освітніх послуг. Він розвивався паралельно зі становленням ринкових відносин у вищій освіті, поширюючись, переважно, на прибутковий, приватний сектор.

15. Цифровізація освіти має боки:

1) формування цифрового освітнього середовища як сукупності онлайн-курсів, цифрових засобів навчання, електронного освітнього контенту, цифрових сервісів і ресурсів;

2) глибока модернізація освітнього процесу, що має забезпечити підготовку особи до життя в умовах цифрового суспільства та професійної діяльності за цифрової економіки;

3) представлення діяльності університету зовнішньому та внутрішньому середовищу за допомогою Інтернет-сайту.

16. До домінуючих змін та тенденцій у цифрових освітніх трендах, які впливають на процеси цифровізації та розвитку освіти XXI ст. відносять:

1) реалізацію принципів відкритої освіти;

2) забезпечення доступу до якісної освіти кожного здобувача;

3) поліпшення дистанційної форми навчання;

4) впровадження ідеї інтернет речей, робототехніки, штучного інтелекту;

5) розроблення новітніх онлайн інструментів та науково-методичного забезпечення;

б) реалізація освітніх цифрових потреб у тісній співпраці з розробниками програмного забезпечення.

17. Цифрові технології ... покоління спрямовані на реалізацію моделей персоналізованого, адаптивного, саморегулюючого (орієнтованого на потреби здобувачів освіти) навчання.

18. Чинники педагогічної ефективності цифрового підходу макро-, мезо- та макрорівня співвідносять до їх означень.

Чинники:	Означення:
1. макторівень;	А. чітка стратегія й активна політика університету щодо запровадження цифрових інновацій у освітній процес; технологічне і фінансове забезпечення реалізації цифрових стратегій закладу вищої освіти; розвинена технологічна інфраструктура, а саме система менеджменту навчання, до якої під'єднані всі суб'єкти освітньої діяльності; підтримка педагогічного персоналу щодо освоєння та застосування цифрових інновацій у освітньому процесі; розвинене та ефективне цифрове лідерство, що спрямоване на координацію зусиль усіх членів академічної спільноти щодо набуття та неперервний розвиток цифрових компетентностей, формування в закладі вищої освіти цифрової культури; використання

	відкритих освітніх просторів, аудиторій для командної роботи, мультимедійних просторів, які забезпечують віддалену комунікацію;
2. мезорівень;	Б. ці чинники визначають ефективність цифрового підходу. Існує декілька груп, що стосуються: студента, викладача, курикулуму, технологій навчання, методів навчання, організації освітнього процесу, контролю навчальних досягнень;
3. макрорівень.	В. наявність міжнародних угод, підтримка цифровою громадою міжнародних Інтернет-стандартів; національна та міжнародна підтримка розвитку відкритих освітніх ресурсів; об'єднання ресурсів університетів-партнерів, координація їхніх дій для досягнення спільних цілей, зокрема, надання доступнішої, дешевшої та якіснішої освіти у світовому масштабі.

19. ... університет є закладом вищої освіти, який активно впроваджує інформаційно-цифрові технології та формує компетентності учасників освітнього процесу, володіє інноваційною структурою, що здатна забезпечити сучасні підходи в управлінні, науковій, освітній і методичній діяльності.

20. Особливостями організації освітнього процесу дистанційного навчання Відкритого університету Великої Британії є:

- 1) відсутність вступних вимог;
- 2) модульна структура побудови навчальних курсів;
- 3) можливість вибору навчальних завдань, їхнього компонування;

4) вивчення студентами під час першого року навчання однієї фундаментальної науки, на знанні якої базується спеціальна підготовка;

5) індивідуалізовані методи навчання;

6) вибір студентом темпу вивчення курсів відповідно до його здібностей і можливостей;

7) продовження навчання від 4 до 8 років;

8) прикріплення до кожного студента тьютора, який спрямовує навчання та консультує при виникненні проблем.

21. Принципами наукової діяльності щодо наукової доброчесності, що містить Європейський кодекс наукової доброчесності є:

1) надійність у забезпеченні якості досліджень;

2) академічна свобода;

3) чесність у розробці, аналізі, реалізації, звітуванні, оприлюдненні результатів дослідження справедливим, прозорим, повним та неупередженим способом;

4) повага до учасників дослідження, екосистем, суспільства, культурної спадщини, навколишнього середовища;

5) звітність за дослідження від часу появи ідеї до публікації результатів, за навчання персоналу, за адміністрування та організацію, керівництво та наставництво за наслідки проведеного дослідження.

22. Співвіднести аспекти вимог до належної практики наукових досліджень, що сформульовані в Європейському кодексі наукової доброчесності, до їх означення.

Аспекти вимог:	Означення:
1. дослідницьке	А. дослідники, науково-дослідні організації та

середовище;	установи повинні: забезпечувати належну обробку всіх матеріалів та даних дослідження, включаючи неопубліковані, з надійним їх збереженням упродовж необхідного періоду; гарантувати, що доступ до даних є максимально відкритим, чи максимально закритим, де це потрібно, згідно принципів, що застосовуються в управлінні даними – FAIR Principles (Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable); забезпечувати прозорість щодо доступу чи застосування власних даних та матеріалів дослідження; визнавати дані цінними та легітимними продуктами дослідження; гарантувати, що будь-які угоди, які відносяться до результатів досліджень, передбачають їхнє справедливе застосування чи їхній захист на правах інтелектуальної власності;
2. навчання, керівництво та наставництво;	Б. науково-дослідні установи та організації повинні сприяти поінформованості науковців щодо норм наукової доброчесності та забезпечувати формування культури наукової доброчесності в закладі; демонструвати чітку певну політику і процедури дотримання наукової доброчесності та подолання й попередження порушень відповідних норм; створювати відповідну інфраструктуру для управління даними та захисту дослідницьких матеріалів в усіх їхніх формах; винагороджувати ефективні й відкриті практики шляхом працевлаштування та кар'єрного росту наукових працівників;
3. процедури	В. науково-дослідні установи та організації

дослідження;	повинні: забезпечувати підготовку науковців щодо питань проєктування, методології й аналізу результатів досліджень; розробляти адекватну та належну нормативну базу з питань етики та доброчесності досліджень та забезпечувати ознайомлення всіх зацікавлених із відповідними правилами та кодексами; здійснювати навчання всіх дослідників щодо питань етики та наукової доброчесності впродовж усіх етапів їх кар'єри. Наукові керівники та старші дослідники повинні: забезпечувати ознайомлення членів їхніх наукових колективів із відповідними правовими та етичними нормами; надавати конкретні рекомендації з метою належного проєктування, структурування та розвитку науково-дослідної діяльності, формування культури наукової доброчесності;
4. управління даними;	Г. дослідники мають: вивчати та враховувати стан попереднього розроблення досліджуваної проблеми; ретельно проєктувати, здійснювати, аналізувати та документувати пребіг проведення дослідження; правильно та старанно використовувати фінансові ресурси; публікувати результати досліджень чесно, відкрито, прозоро і точно, чи дотримуватися конфіденційності висновків та даних, коли цього вимагають юридичні підстави; повідомляти про результати власних досліджень у спосіб, що відповідає стандартам відповідної дисципліни і, вони можуть бути застосовані, перевірені й відтворені;

<p>5. рецензування, оцінка та редагування дослідження;</p>	<p>Д. партнери науково-дослідної співпраці повинні: брати на себе відповідальність щодо дотримання наукової доброчесності; максимально відкрито та прозоро узгоджувати цілі дослідження та процес передачі партнерам власних матеріалів і результатів; погоджувати використання правил та законів, які оберуть для захисту інтелектуальної власності працівників, а також процедури поводження з конфліктами та випадками недоброчесної поведінки; мати належну інформацію та консультуватися щодо публікації результатів досліджень;</p>
<p>б. наукове співробітництво;</p>	<p>Е. автори повинні: нести повну відповідальність за зміст публікації, за умови, якщо інше не вказано; погоджувати послідовність авторства дослідження, визнаючи, що авторство ґрунтується на вагомості внеску в розробку концепції дослідження, збору даних чи аналізі або інтерпретації результатів; забезпечувати доступність роботи для колег відкрито, своєчасно, прозоро та точно, якщо інше не обговорено; бути чесними у спілкуванні з широкою громадськістю у соціальних та традиційних мережах; визнавати важливим інтелектуальний та робочий внесок інших, включаючи співробітників, адміністраторів та асистентів, які забезпечили вчасну звітність щодо виконання дослідження у відповідній формі; повідомляти про конфлікти інтересів та фінансову або іншу підтримку дослідження чи опублікування його результатів;</p>

7. публікація та поширення результатів дослідження.	Є. дослідники мають: проявляти своє ставлення до наукової спільноти, брати участь у реферуванні, рецензуванні та оцінці результатів досліджень; розглядати та оцінювати подання на публікацію, призначення, фінансування, просування або винагороду прозорим способом. Рецензенти або редактори, які мають конфлікт інтересів, повинні відмовитися від участі у прийнятті рішень щодо публікації, призначення, фінансування, просування або винагороди. Вони мають підтримувати конфіденційність, якщо не існує попередньої домовленості на розголошення, а також дотримуватися прав авторів та заявників, запитати дозволу на використання представлених даних, ідей або інтерпретацій.
---	--

Лекція 3.3. Якість вищої освіти

1. “...” – це багатовимірна стратегія, що охоплює всі її види діяльності та функції: навчальні програми, наукові дослідження, стипендії, кадри, студентів, матеріально-технічну базу, будівлі, обладнання, академічне середовище, роботу на благо суспільства.

2. Співвіднесіть інтереси та погляди стейкхолдерів вищої освіти до їх означення в аспекті якості вищої освіти.

Інтереси та погляди стейкхолдерів:	Сутність у аспекті якості вищої освіти:
1. суспільство;	А. їх зацікавленість полягає в реалізації власної місії (наукової, освітньої, соціальної та її

	складників), підтримці й розвитку своєї конкурентоздатності на міжнародному та національному ринках освітніх послуг. Окрім інтересів університету як інституції, існують підходи до розуміння та забезпечення якості окремих її членів (викладачів, адміністраторів). Доцільним є також розгляд позиції студентів як співвиробників освітніх послуг, а не лише як споживачів;
2. держава;	Б. які зацікавлені в оптимальному співвідношенні якості фахівця та затрат на його освіту й професійний розвиток;
3. споживачі освітніх послуг;	В. зацікавлене в формуванні в системі вищої освіти громадян, які здатні до успішного функціонування та підтримки певних стандартів і цінностей. Обґрунтовуючи цю категорію стейкхолдерів, науковці виокремлюють платників податків, які зацікавлені в найдоцільнішому та ефективному, на їхню думку, розподілі фінансових ресурсів, наданих ними державі;
4. провайдери освітніх послуг (заклади вищої освіти);	Г. її інституції уможлиблюють, забезпечують, підтримують функціонування системи вищої освіти, зокрема й фінансування за рахунок платників податків. Даний стейкхолдер зацікавлений у ефективному виконанні вищою освітою своєї місії;
5. споживачів освітніх продуктів, тобто роботодавців.	Д. вони зацікавлені в формуванні компетентностей, що забезпечать можливість успішного працевлаштування, та документу, що надає формальне право для професійної кар'єри.

3. Об'єктом аналізу якості освіти може бути:

- 1) навчальна програма;
- 2) навчальний курс;
- 3) студент;
- 4) результати навчання;
- 5) викладач;
- 6) додана вартість;
- 7) освітній процес;
- 8) університет;
- 9) задоволення студентів результатами свого навчання.

4. Аспектами аналізу певних об'єктів якості освіти можуть виступати:

- 1) навчальна програма;
- 2) навчальний курс;
- 3) студент;
- 4) результати навчання;
- 5) викладач;
- 6) додана вартість;
- 7) освітній процес;
- 8) університет;
- 9) задоволення студентів результатами свого навчання.

5. Суб'єктом аналізу щодо якості вищої освіти є

6. Характеризуючи якість вищої освіти, дослідники виокремлюють чотири ціннісні підходи. Співвіднесіть їх до їхніх означень.

Ціннісні підходи:	Сутність:
-------------------	-----------

1. якість контроль;	як	А. орієнтованість на результат і прибуток, де головну роль у оцінці успіху освітньої програми відіграє “клієнт”: чи досягнені результати навчання відповідають цілі?;
2. якість постійне вдосконалення;	як	Б. спільне навчання, пошук суспільних цінностей, які зорієнтовані на майбутнє: чи стають студенти громадянами світу?;
3. якість прихильність;	як	В. переосмислення, винаходи, орієнтовані на розвиток гнучкості та креативності: чи є студенти, які отримали освіту, готовими стати лідерами майбутнього?;
4. якість досягнення прориву.	як	Г. встановлення процедур і правил, які визначають відповідність: чи забезпечує вища освіта випускникам необхідні знання та навички для сприяння розвитку суспільства та економіки?

7. Підвищення якості, управління якістю, контроль якості, оцінка якості є ..., за допомогою яких досягається забезпечення якості вищої освіти.

8. Першими країнами в Європі, що розпочали процеси із забезпечення якості у вищій освіті, є ..., ..., ..., які здійснювали формальну оцінку якості з 1985 р.

9. До числа домінуючих складників майбутньої роботи з підтримки високої якості вищої освіти Меморандум про вищу освіту 1991 р. визначив;

1) сприяння найефективнішому використанню матеріальних і людських ресурсів вищої школи;

2) розширення наукових досліджень і їх максимально можливе запровадження в освітній процес;

3) переосмислення, винаходи, орієнтовані на розвиток гнучкості та креативності;

4) удосконалення й оптимізація прийому до закладів вищої освіти і форм атестації здобувачів;

5) встановлення процедур і правил, які визначають відповідність;

б) підвищення професійної компетенції викладачів; розширення взаємодії з роботодавцями.

10. Директивний документ Європейської асоціації університетів “Забезпечення якості у вищій освіті” (2001 р.) окреслює аспекти оцінки якості освіти. Обрати їх.

1) сприяння найефективнішому використанню матеріальних і людських ресурсів вищої школи;

2) розширення наукових досліджень і їх максимально можливе запровадження в освітній процес;

3) співробітництво й довіра між закладами вищої освіти й організаціями, що здійснюють оцінку;

4) урахування завдань й цілей закладів освіти, а також освітніх програм;

5) забезпечення балансу між новаторством і традиціями, економічною релевантністю та академічною спрямованістю, логічною обґрунтованістю навчальної програми й свободою вибору для здобувача вищої освіти;

б) перевірка управління й адміністрування, викладання, дослідницької роботи;

7) урахування відповідального ставлення керівників закладів вищої освіти до потреб здобувачів вищої освіти й якість неосвітніх послуг, що їм надаються.

11. Обрати положення, що задекларовані в документі “Болонський процес у період до 2020 року – Європейський простір вищої освіти в новому десятилітті” (2009 р.):

- 1) соціальний аспект;
- 2) навчання впродовж життя;
- 3) студентоцентроване навчання;
- 4) цифровізація освіти
- 5) працевлаштування;
- 6) освіта, дослідження та інновації;
- 7) міжнародна відкритість;
- 8) мобільність;
- 9) збір даних;
- 10) дослідницька діяльність;
- 11) фінансування.

12. “Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” поділено на частини, що складають фундамент європейської системи забезпечення якості:

- 1) внутрішнє забезпечення якості;
- 2) діяльність щодо забезпечення якості;
- 3) зовнішнє забезпечення якості;
- 4) агенції щодо забезпечення якості.

13. Експертними послугами щодо якості вищої освіти є:

- 1) акредитація;
- 2) сертифікація;
- 3) евалюація;

- 4) аудит;
- 5) авторизація;
- 6) відгуки;
- 7) методологія європейського підходу забезпечення якості спільних програм.

14. У ... році у Норвегії (м. Берген) на Болонському саміті прийнято “Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”.

15. Підґрунтям процесів забезпечення якості є цілі ..., що формують довіру до діяльності закладів вищої освіти. Успішно реалізована система забезпечення якості надаватиме інформацію, що зможе запевнити заклади вищої освіти і громадськість щодо належної якості діяльності закладу освіти (підзвітність), а також надаватиме рекомендації і поради щодо шляхів поліпшення його роботи.

16. Співвіднесіть наповнюваність складових частин “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”.

Складові частини:	Зміст:
1. перша;	А. стосується стандартів і рекомендацій щодо діяльності агенцій із забезпечення якості вищої освіти містить питання: застосування процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти; незалежність агенцій, їх офіційний статус; діяльність агенцій із зовнішнього забезпечення якості; наявність належних людських і фінансових ресурсів; програмна заяву; процеси і критерії

	зовнішнього забезпечення якості, що застосовуються установами; процедури підзвітності;
2. друга;	Б. ця частина стосується стандартів внутрішнього забезпечення якості в закладі вищої освіти. У ній розкривається політика та процедури забезпечення якості; механізми затвердження та моніторингу, періодичного оновлення освітніх програм, критерії оцінювання студентів; забезпечення якості викладацького складу; підтримки студентів та навчальних ресурсів; управління інформацією; публічної інформації;
3. третя.	В. окреслює стандарти зовнішнього забезпечення якості в закладі вищої освіти, зокрема питання запровадження процедур внутрішнього забезпечення якості та процесів зовнішнього забезпечення якості, процесів, що відповідають поставленій меті; здійснення періодичного оновлення та аналізу в межах усієї системи; розробки критеріїв для висновків; звітування; подальшого плану дій.

17. “Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” оновлено у ... році.

18. На якому етапі акредитації експертна група аналізує подані заявником документи та інформацію та за потреби запрошує додаткову інформацію та докази від установи?

19. Еталонним вимірювачем ефективності управління університетом у Великій Британії є ...

20. Згідно стандартів “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”, що стосуються внутрішнього забезпечення якості, чеські експерти, насамперед, акцентують увагу на таких засадах побудови своєї внутрішньої системи забезпечення якості освіти:

- 1) середовище та умови, в яких функціонують університети;
- 2) місія та план розвитку університету;
- 3) підтримка академічної доброчесності та запобігання проявам академічного шахрайства;
- 4) внутрішня синергія університету;
- 5) викладацький склад;
- 6) студентоцетризм;
- 7) самооцінка університету;
- 8) політика прозорості.

5. Питання для підготовки до іспиту

1. Порівняльна педагогіка як освітній компонент і галузь педагогічної науки.
2. Об'єкт і предмет порівняльної педагогіки, місце порівняльної педагогіки в системі педагогічних наук.
3. Функції порівняльної педагогіки.
4. Завдання порівняльної педагогіки.
5. Методологія та методи порівняльно-педагогічних досліджень.
6. Перший період розвитку порівняльної педагогіки.
7. Період запозичень (за Бірідеєм Дж.), або описовий період (за Вілсоном Д.).
8. Початок наукових досліджень у галузі порівняльної педагогіки.
9. Період активізації розвитку методології порівняльної педагогіки.
10. Сучасний, п'ятий період розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.
11. Сутність глобалізації, інтернаціоналізації та інтеграції, їх вплив на розвиток освіти.
12. Діяльність ЮНЕСКО у галузі освіти.
13. Основні напрями діяльності у сфері освіти Міжнародного бюро освіти.
14. Діяльність Міжнародного інституту планування освіти та Інституту освіти впродовж життя ЮНЕСКО.
15. Мережа асоційованих шкіл ЮНЕСКО кафедр ЮНЕСКО в аспекті вирішення глобальних проблем у освіті.
16. Напрями аналітичних досліджень щодо якості освіти ОЕСР.

17. На прикладі Європейського простору вищої освіти прослідкувати механізми формування освітнього простору.

18. Економічна ефективність сфери освітніх послуг.

19. Джерела фінансування закладів вищої освіти у світі.

20. Чинники, що зумовлюють попит на освітні послуги.

21. Характеристика системи освіти в США.

22. Характеристика системи освіти у Великій Британії та Північній Ірландії.

23. Характеристика системи освіти Федеративної Республіки Німеччини.

24. Характеристика системи освіти у Франції.

25. Характеристика системи освіти в Японії.

26. Характеристика системи освіти в Польщі.

27. Характеристика національної системи освіти.

28. Стратегічні пріоритети, сформульовані у Стратегічній рамковій програмі Європейського співробітництва в галузі освіти і навчання “До Європейського освітнього простору й поза” (2021–2030 рр.).

29. Поняття “неграмотність”, “грамотність”, “грамотне середовище”, “суспільна грамотність”, “культура грамотності”, “грамотне середовище”, “функціональна грамотність”, “критична грамотність”, “функціональна неграмотність”.

30. Сутність поняття “неперервна освіта”.

31. Чинники упровадження концепції “освіта впродовж життя”.

32. Принципи та функції неперервної освіти.

33. Тенденції розвитку дошкільної освіти у світі.

34. Провідні тенденції розвитку початкової освіти.

35. Характеристика тенденцій розвитку системи середньої освіти.

36. Моделі професійної освіти.

- 37.Провідні тенденції розвитку вищої освіти у світі.
- 38.Головні напрями підготовки фахівців для педагогічної сфери.
- 39.Моделі приватної школи.
- 40.Принципи здійснення політики освіти дорослих.
- 41.Переваги децентралізованих освітніх систем та назвати їх виклики.
- 42.Поняття “стандарт”.
- 43.Практика розробки освітніх стандартів у США.
- 44.Відмінності розвитку освітніх стандартів у США та країнах ЄС (Велика Британія).
- 45.Зміст освіти на МСКО 1, МСКО 2, МСКО 3.
- 46.Навчальні предмети початкової освіти та молодшої школи в практиці зарубіжної школи.
- 47.Моделі змісту навчання на етапі старшої школи.
- 48.Диференціація навчання в закладах середньої освіти США (Великої Британії, Франції, Німеччини, Японії).
- 49.Особливості розвитку процесу диференціації навчання в Україні.
- 50.Головні завдання гуманізації загальної освіти.
- 51.Диференціація навчання.
- 52.Гуманізація освітнього процесу.
- 53.Поняття “компетентність”, еволюція його розвитку.
- 54.Групи ключових компетентностей, запропоновані РЄ.
- 55.Європейська довідкова система ключових компетентностей для навчання упродовж життя.
- 56.Поняття “студентоцентрований підхід”.
- 57.Концептуальні основи студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу у вищій школі, розробленого експертами Болонського процесу.
- 58.Ключові парадигмальні ознаки студентоцентрованого

навчання.

59. Напрями діяльності закладів вищої освіти, поліпшення яких вимагає застосування цифрових технологій.

60. Етапи становлення та розвитку цифрових технологій.

61. Чинники педагогічної ефективності цифрового підходу у вищій освіті макро-, мезо- та мікрорівня.

62. Ризики цифровізації освітнього процесу.

63. Організація освітнього процесу університетів за дистанційної форми навчання.

64. Принципи наукової діяльності щодо наукової доброчесності, що містить Європейський кодекс наукової доброчесності.

65. Вимоги до належної практики наукових досліджень, схарактеризовані в Європейському кодексі наукової доброчесності.

66. Становлення та розвиток принципів доброчесності у США.

67. Сутність ключового поняття “якість вищої освіти”.

68. Стейкхолдери вищої освіти, думки яких враховуються при визначенні якості вищої освіти.

69. Ціннісні підходи щодо якості вищої освіти.

70. Завдання закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти.

71. Етапи розвитку забезпечення якості вищої освіти в Європейському освітньому просторі.

72. Документи щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти.

73. “Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти”.

74. Тенденції розвитку процесів забезпечення якості вищої освіти у Європейському просторі вищої освіти.

75. На прикладі однієї із європейських країн розкрити акредитаційну процедуру.

Навчально-методичне видання

**Васюк Оксана Вікторівна,
Оксана Миколаївна Гончарук**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з дисципліни

«ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

**для підготовки фахівців за ОПШ 015 «Професійна освіта»
(015.37 “Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології”)**